

МОРСКИ СГОВОРЪ

ГОДИНА XI
КНИЖКА 8
ВАРНА
ОКТОМВРИЙ 1934 г.

УРЕЖДА КНИЖОВНО-ПРОСВѢТНИЯТЪ ОТДѢЛЪ НА БЪЛГАРСКИЯ НАРОДЕНЪ МОРСКИ СГОВОРЪ

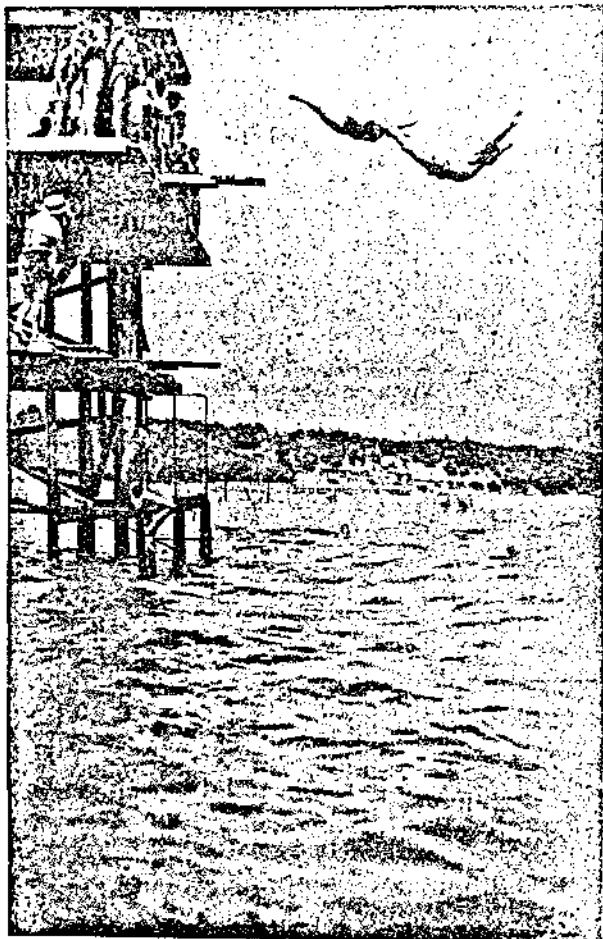
Главенъ редакторъ: ПРОФ. Я. АРНАУДОВЪ
Редактори: Д-РЪ П. Д. СКОРЧЕВЪ И Д-РЪ Г. ПАСПАЛЕВЪ

ВАРНА

ЦАРИЦАТА НА ЧЕРНО МОРЕ, —
НАЙ-КРАСИВИЯТЪ КУРОРТЪ
ВЪ ЮГО-ИЗТОЧНА ЕВРОПА

ВАРНА

Най-модерни бански съоръжения за студени и топли морски бани. Модерно казино въ морската градина, срещу банитѣ, съ първокласенъ ресторантъ и дансингъ на открито.

Красиви околности. Разходки и екскурзии по сухо и по море до близкитѣ околности, както и до Цариградъ.

Всички видове спортъ — развлечения: театри, кинематографи, тенисъ клубъ, морски тържества.

Голѣми музикални тържества въ началото на м. августъ съ участие на най-виднитѣ български артисти. Презъ сезона гостуватъ народния драматически театръ и народната опера.

Условия на живота най-износни.

Първостепенни хотели отъ 60 до 150 лв. легло.

Частни квартири отъ 1000—4000 лева за стая съ две легла за месеца.

Обѣдъ или вечеря въ първокласни ресторанти отъ 40—60 лв.

Въ второстепенни ресторанти се получава здрава и изобилна храна на по-ниска цена.

Табѣлъ д'отъ отъ 100—120. лв.

Лѣтовна такса и карта за цѣлия сезонъ 20 лв.

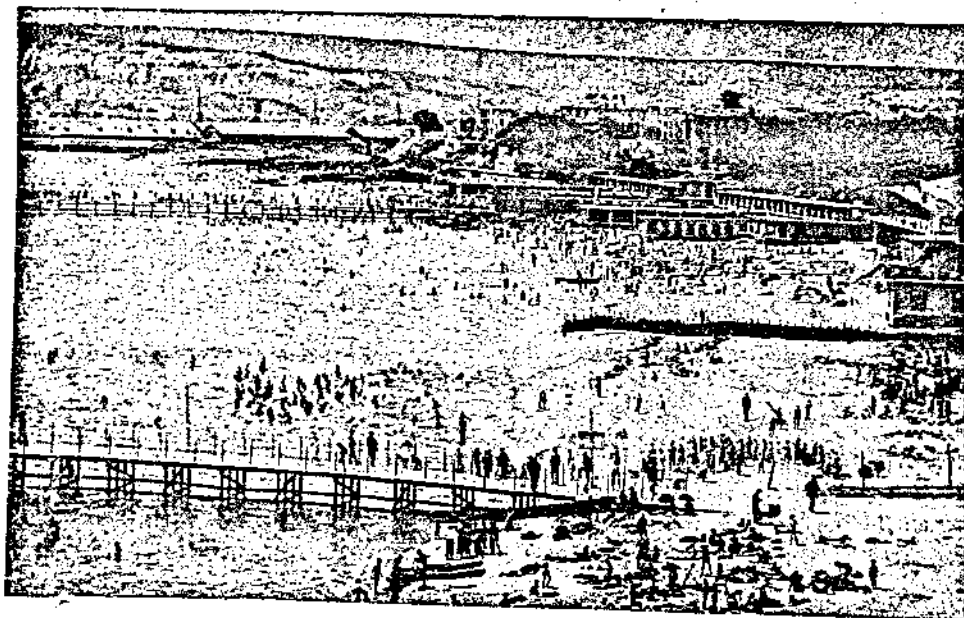
Такса за банитѣ:

1. Студени бани	I класа кабина	10 лв.
	II „ „	5 лв.
2. Топли бани	I класа кабина	30 лв.
	II „ „	20 лв.
Басейнъ		15 лв.

Отъ 15. юний до 15. септемврий лѣтовниците се ползватъ съ 25% намаление по българскитѣ държавни жѣлѣзници.

Бюрото за лѣтовници при общината въ приморската градина разполага съ пълненъ списъкъ на квартири, дава всички сведения и настанява лѣтовниците на квартири безъ възнаграждение.

**ОТНАСЯЙТЕ СЕ ЗА
ВСИЧКО ДО БЮРОТО
ЗА ЛѢТОВНИЦИ.**

по-силна ромжиска пропаганда. Наши митничари, наши хора на администрацията, та дори и на църквата се туриха въ услуга на ромжиската пропаганда. Срещу какво? Нека всеки си отговори.

Последните години ромжните ни хвърлят втора вждица: дайте ни да откриемъ ромжски училища по българския бръгъ, а ние ще позволимъ откриването на български въ Добруджа. Б. Н. М. С. направи всичко, за да осветли своевременно отговорните фактори върху този въпросъ и днесъ българското становище по него е ясно установено. Откриването на български училища въ Добруджа е формално поето, но още не изпълнено задължение на ромжската държава при сключването на договора за миръ. Този въпросъ е свършено отдѣленъ отъ въпроса за училища за българи и ромжни извънъ Добруджа. Ако наистина ромжните сж въодушевени отъ желание за добро съседство и за взаимно зачитане на малцинствата, тѣ трѣбва най-напредъ, безъ да правятъ какъвъ да е въпросъ, да изпълнятъ договора за миръ, който сж подписали. Чакъ следъ това може да дойде редътъ за откриване ромжски училища въ видинско и на български на отсрещния бръгъ и главно въ Бесарабия; това ние съ готовностъ ще приемемъ.

Нашето затвърдяване на Дунава нѣма да бжде пълно, ако се ограничимъ само въ органи-

зирането на просвѣта и пропаганда. Затвърдяването трѣбва да бжде преди всичко стопанско. Въ това отношение ний сме останали назадъ, много назадъ. Само преди нѣколко години въ единъ отъ нашитѣ събори се изтъкна, че на Дунава се вѣе флагътъ не само на прилежащитѣ държави, но и на такива, които нѣматъ нито педя дунавски бръгъ като на Англия, Франция, Холандия, та дори и на Урагвай; само на една държава не се вѣе флагътъ на Дунава — на България, която владѣе нѣколко стотинъ километра отъ неговия бръгъ, на която износътъ къмъ срѣдна Европа става пакъ предимно по Дунава, но съ чужди кораби. Това положение не бива повече да се търпи. Безъ повече отлагане, съ въпросътъ за българското корабоплаване по Дунава трѣбва да се ликвидира. Не е важно, дали той ще бжде непременно достатъчно рентабиленъ. Ако трѣбва да се понасятъ и загуби, ще се понасятъ, но търговския ни дунавски флотъ трѣбва да се създаде, защото чрезъ него ние ще се почувствуваме окончателно затвърдени на нашия бръгъ. Съ черноморския ни флотъ държавата не понася ли загуби? Но смѣе ли нѣкой да твърди, че тѣзи загуби отиватъ напусто?

Разрешението на въпроса за създаване на български търговски дунавски флотъ ще бжде указателъ, доколко ние сме узрѣли да разберемъ значението на голѣмата дунавска проблема.

Д-ръ П. Гочевъ

ИЗКОПАЕМИ БОГАТСТВА ПО НАШЕТО ЧЕРНОМОРСКО КРАЙБРЪЖИЕ

Металитѣ, както и другитѣ полезни изкопаеми вещества не взематъ голѣмо участие въ състава на земната кора, но иматъ грамадно практическо значение за човѣка. Развитието на индустрията въ една държава е нераздѣлно свързано съ наличността и използването на земнитѣ богатства. Нашата страна въ това отношение не е бедна, и разработването на руднитѣ залежи у насъ, което сега е още въ своето начало, има добро бждеще. Най-богати сж Южна и Западна България, но не липсватъ руди и каменни вжглища и по крайбръжието.

Може да се каже, че всички руди иматъ вулканически произходъ. Ако нѣкъде тѣ се срѣщатъ въ скали, утаени въ водни басейни, то все пакъ първоначалниятъ материалъ е билъ взетъ отъ вулканически образувания, размити отъ водата.

Най-много руди по нашето крайбръжие има въ Бургаско, отъ които най-изобилна е медната руда халкопиритъ. Химическиятъ ѝ съставъ е медно-жельзень сулфидъ ($\text{CuS} \cdot \text{FeS}$). Срѣща се заедно съ борнитъ (сжщо една медна руда), хематитъ и пиритъ (жельзни руди), както и малко галенитъ (оловена руда).

Тия руди се намиратъ въ кварцови жили. Най-много сж въ Кара баиръ, Бакърлъка (който носи названието си отъ медната руда) и Росень баиръ. Жилитѣ представляватъ пукнатини въ скалитѣ, които сж били запълнени съ кварцъ и рудно вещество отъ горещи водни разтвори или чрезъ

сгъстяване на пари на метални съединения, които идатъ отъ недрата на земята. Въ Бургаско жилитѣ иматъ по нѣколко десетки см. дебелина.

Находището на медни руди при с. Къръ Харманъ (Бургаско) се е образувало малко по-инакъ. Тамъ вулканическата магма (огненотечна маса), богата на метали, е орудила съседнитѣ скали, съ които е дошла въ контактъ. Затова такива находища се наричатъ контактни. При Къръ Харманъ най-важна е рудата халкопиритъ.

Спомена се по-горе, че руди могатъ да се утаятъ и въ водни басейни. Тогава рудата е въ видъ на пластове всрѣдъ другитѣ утаени скали, като глини, пѣсъчници и др. Такова е находището на манганови руди северно отъ с. Бѣла (Варненско). Тамъ се срѣщатъ мангановитѣ окиси пиролизитъ (MnO_2) и манганитъ ($\text{Mn}_2\text{O}_3 + \text{H}_2\text{O}$). Рудата се явява въ видъ на прислойки между глинитѣ, има черна боя и зацапва прѣститѣ.

Каменни вжглища се добиватъ въ мина „Черно море“ при с. Ходжамаръ (Бургаско). Тѣ сж кафяви, образували сж се въ сравнително неотдавнашно геологично време (презъ първата половина на третичния периодъ). Съдържатъ много летливи вещества. Прѣсно извадени, вжглищата сж почти черни, но на въздуха много скоро се окисляватъ по повърхността и ставатъ кафяви.

„Черно море“ е единствената наша камено вжглена мина по крайбръжието.

Хр. Русевъ — инспекторъ.

НАЧИНИ ЗА ВДИГАНЕ НА ПОТЪНАЛИ КОРАБИ

Който познава морската стихия, лесно може да си обясни нещастията на море. Въпреки голѣмиѣ грижи на всѣка морска държава за безопасно корабоплаване, чрезъ сигнализиране (означаване) на всички подводни скали, опасни и издадени части на нейния брѣгъ, въпреки голѣмото усъвършенстване на различните апарати и инструменти за корабоплаването, кораборазрушения ставатъ и ще продължаватъ да ставатъ, докато имаме корабоплаване.

Кораборазрушенията се изразяватъ въ малки повреди, голѣми повреди и пълно разрушение или потъване на корабитѣ. Различаваме заседнали и потънали кораби: кораби потънали въ спокойни води (въ пристанища, заливи и пр.) и кораби потънали въ открито море: кораби, потънали на малки дълбочини, и на такива, потънали на голѣма дълбочина (надъ 20 метра).

Когато единъ корабъ е така силно разбитъ, че изваждането му е безмислено и нерентабилно, тогава казваме, че имаме пълна загуба на кораба. Въ такъвъ случай отъ кораба се изваждатъ само най-ценните материали, а корпусътъ се оставя на произвола на морската стихия.

Ако единъ авариранъ корабъ е слабо повреденъ, трѣбва да се направятъ опити за изваждането му отъ мѣстото на заседането и откарването му въ закритъ заливъ или пристанище, или ако не е заседналъ, за задържането му надъ повърхността на водата и откарването му въ едно отъ пристанищата за ремонтване.

Тѣзи опити първомъ се правятъ съ собствения екипажъ, и ако не дадатъ резултатъ, чакъ тогава се прибѣгва до повикване на спасителъ. Спасителитѣ сж специални мощни кораби, снабдени съ пожарогасители, компресорни и помпени инсталации съ голѣма мощностъ и добре обученъ водолазенъ персоналъ. Обикновено тѣ стоятъ на котва въ нѣкое кръстопѣтно пристанище и чакатъ да доловятъ по радиото нѣкой сигналъ за помощъ, подаденъ отъ намиращъ се въ опасностъ корабъ.

Ако известенъ авариранъ корабъ е леко заседналъ върху нѣкоя плитковина, изваждането му може да стане, като спасителниятъ корабъ почне да тегли въ обратна посока на заседането и самия авариранъ корабъ помага съ заденъ ходъ на своята машина.

Ако това не помогне, най-добре е да почака идването на приливъ вода и горниятъ опитъ да се направи на ново. Не помогне ли и това, трѣбва веднага да се пристъпи къмъ изваждане на частъ отъ товара, за да олекне кораба, и следъ това горната маневра да се повтори, докато корабътъ бжде измъкнатъ отъ мѣстото на заседането.

Корабъ, който поради една или друга причина, получи пробойка и въ него почне да навлиза силна струя вода, която не може да бжде изчерпана съ собственитѣ му помпи, е длъженъ да повика на помощъ спасителъ. Работата на спасителя се състои въ това, че той съ своитѣ мощни помпи изчерпва навлизащата въ авариранъ корабъ вода и така поддържа го на повърхността на водата го довлеча до нѣкое запазено заливче или пристанище, където върху пробойката поставятъ пластиръ (непромокаемо платно). Пластирътъ не позволява на водата да навлиза въ кораба и така той бива откаранъ въ запазено пристанище за ремонтване. При тежки повреди мѣстото се бетонира и корабътъ продължава пътуването до мѣстоназначението си, следъ което бива изваденъ на докъ и поправенъ.

Когато единъ спасителенъ корабъ бжде повиканъ на помощъ отъ авариранъ корабъ, капитанътъ на спасителя, преди да почне работа по спасяването, представя на капитана на аварирания корабъ за подписъ така наречения „Договоръ за спасяване“. Това е договоръ, съ който аварираниятъ корабъ въ името на своя собственикъ се задължава да заплати на спасителя една опредѣлена сума. Обикновено тия договори се сключватъ на базата No cure no pay, което

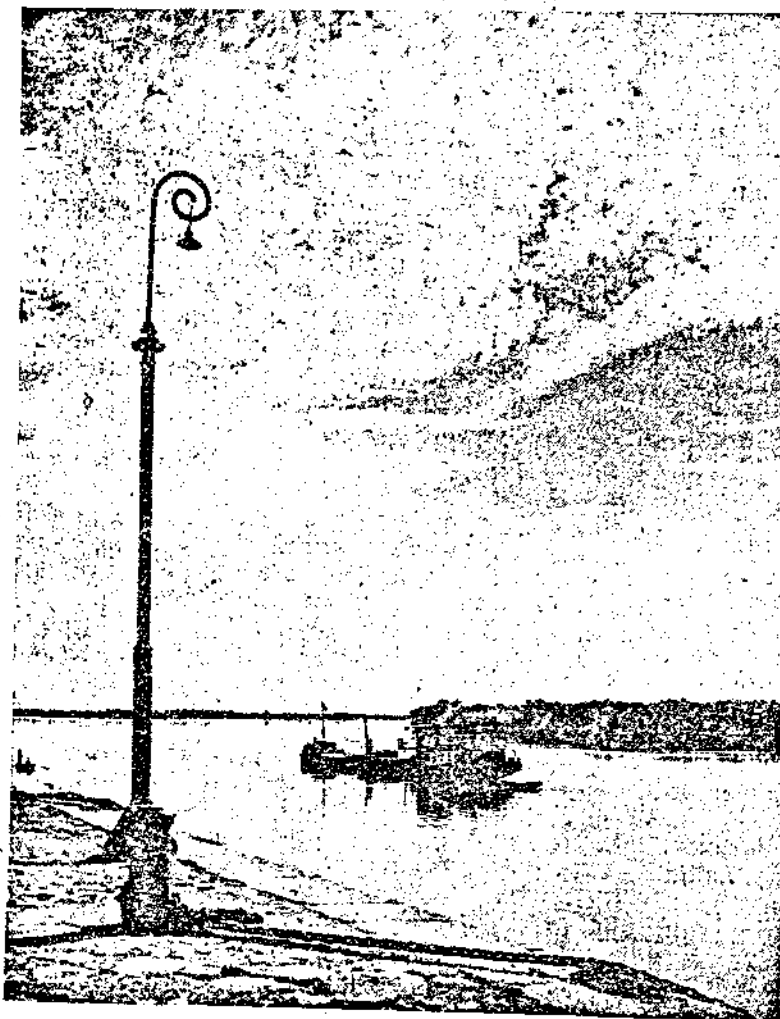

Фото Бончо Карастояновъ
ДУНАВЪ КРАЙ ВИДИНЪ

начи, че ако спасителят въ своята работа по спасяването не постигне резултатъ, нѣма да получи нищо отъ уговорената сума за спасяване. Често пжти, когато положението на аварирания корабъ е много лошо, спасителитъ използватъ това положение и предявяватъ много голѣми суми за спасяване, като принуждаватъ капитана на аварирания корабъ да подпише договора. Такива договори сж неправилни и въ последствие трѣбва да се обжалватъ предъ съда.

Изваждането на потънали кораби става по различни начини, а именно: Малки кораби се изваждатъ съ вдигателъ или посрѣдствомъ скара. По-големите кораби се изваждатъ посрѣдствомъ шлепове или специално построени за целта понтони. Изваждането на потънали кораби посрѣдствомъ понтони е посложна работа и става по следния начинъ: понтонитъ се напълватъ съ вода, докато потънатъ до известна граница, следъ което се закарватъ до потъналия корабъ. Следъ това съ помощта на водолазитъ подъ потъналия корабъ се прокарватъ вериги, които се обтѣгатъ, и двата имъ края се заврзватъ здраво за понтонитъ. Следъ закрепването на синджиритъ, започва изчерпването на водата отъ понтонитъ, вследствие на което тѣ се повдигатъ, а заедно съ това постепенно подигатъ потъналия корабъ. Така повдигнатиятъ корабъ заедно съ понтонитъ се откарва на плитко мѣсто и се остава да заседне. После понтонитъ се напълватъ наново съ вода, синджиритъ се опъватъ и гореописаната маневра се повтаря наново. Това се продължава, докато потъналиятъ корабъ излѣзе надъ водата, следъ което корабътъ импровизирано се закрпва и откарва въ нѣкой докъ, за да се ремонтира.

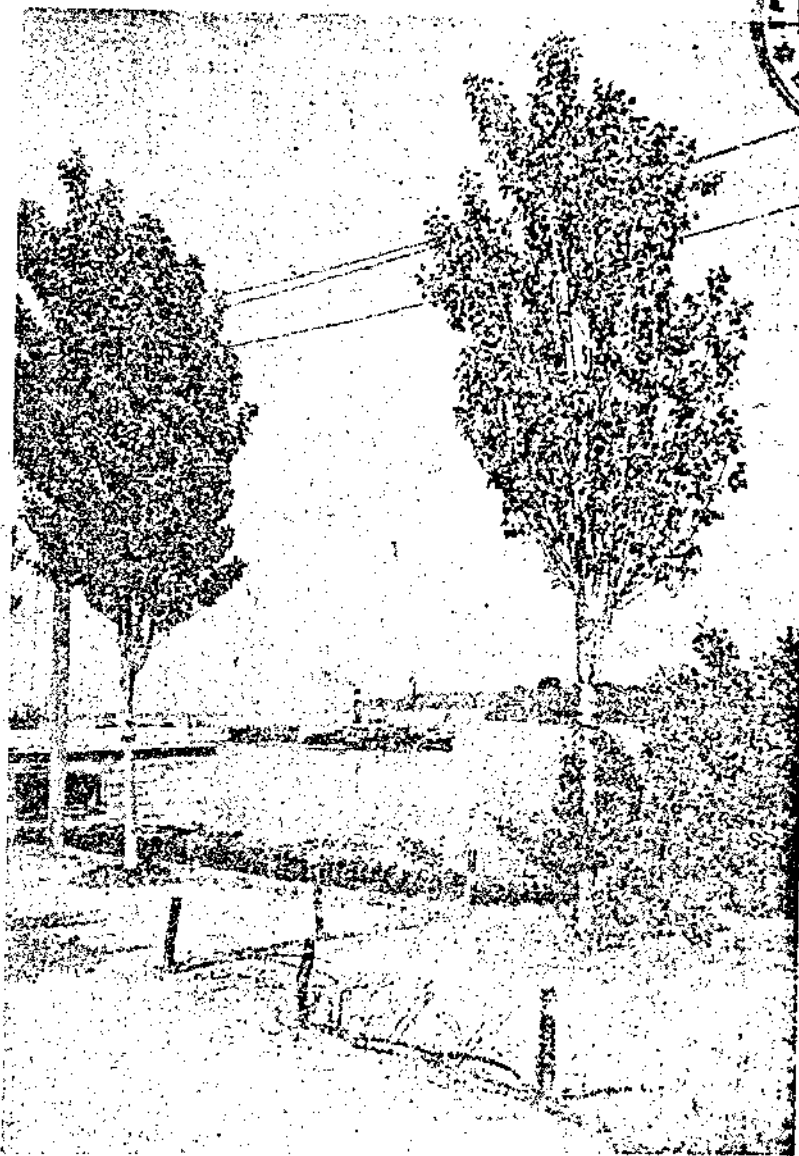

Фото Бончо Карастояновъ.

ИЗЪ КРАЙБРЪЖНАТА ГРАДИНА НА ВИДИНЪ

ритъ, тѣ се обшиватъ отвънъ съ дървени греди. Въ случая се постъпва по следния начинъ: Най-напредъ цилиндритъ се напълватъ съ вода, следъ това се намѣстватъ отъ водолазитъ до потъналия корабъ, като се закрепватъ за него съ здрави вжжа. Следъ като на кораба сж закрепени нужното число цилиндри, чрезъ компресора на спасителния корабъ се вкарва посрѣдствомъ маркучи въ цилиндритъ въздухъ, който изкарва намиращата се въ тѣхъ вода. Съ това цилиндритъ олекватъ, вследствие на което се стремятъ да излѣзатъ нагоре и по този начинъ вдигатъ равномерно потъналия корабъ.

Ако корабътъ при потъването си се е обърналъ съ кила на горе, то изваждането му най-лесно става, като се вкара сгъстенъ въздухъ направо въ кораба, и понеже отъ налѣгането на въздуха водата се изтласква отъ кораба, той олеква и изплува надъ водата. Следъ като излѣзе надъ повърхността, корабътъ се откарва въ най-близкото пристанище, където съ помощта на кранъ се обръща.

Правени сж опити да се изваждатъ отъ морето по сжщия начинъ и кораби, потънали съ кила

Единъ рѣдко употребяванъ методъ за изваждане на потънали кораби е употребата на кисони. Този методъ се употребява, когато корабътъ е потъналъ до 3 метра дълбочина. Той се състои въ това, че на палубата на аварирания корабъ на мѣстото на люковетъ се построяватъ дъсчени прегради, единъ видъ шпунтова стена, и следъ това се почва изчерпването на водата, докато корабътъ плуве.

Не всички гореизложени способи сж приложими въ открито море, защото развиващото се вълнение раздвижва разнитъ приспособления така силно, че или ще причини повреди на спасителния корабъ или ще скжса вдигателнитъ вжжа, и по такъв начинъ работенето около аварирания корабъ става невъзможно.

Поради това вдигането на потънали въ открито море кораби става по особенъ начинъ, чрезъ специални цилиндри, които иматъ формата на парни котли съ прегради и имащи повдигателна сила до 400 тона. За да се избѣгне повреждането на цилинд-

надолу, обаче палубата на корабитъ се е оказала слаба и не е могла да издържа налъгането на въздуха. Често се употребява и комбинирана система отъ цилиндри и въздухъ, като въ здравитъ помѣщения се вкарва сгъстенъ въздухъ, а тамъ, гдето помѣщенията сж слаби, се поставятъ цилиндри.

Напоследъкъ сж правени опити за вдигане на потънали кораби чрезъ поставяне нагумени балони въ помѣщенията на кораба, които впоследствие се напълватъ съ въздухъ; обаче този начинъ се е оказалъ много скъпъ и непрактиченъ поради лесното повреждане на балонитъ.

Най-големата дълбочина, отъ която досега е изваденъ потъналъ корабъ, е 100 метра. Това е американската подводница F 4. Посрѣдствомъ понтони лодката е вдигната на 30 м. дълбочина и отъ тази дълбочина е извадена посрѣдствомъ вдигателни цилиндри.

Това сж накратко най-често практикувани начини за изваждане на потънали кораби, които всѣки морякъ трѣбва да знае и да ги прилага споредъ случая.

Д-ръ П. Д. Скорчевъ

МОРЕТО КАТО ПОСРѢДНИКЪ ЗА ИТАЛИАНСКО ЕЗИКОВО ВЛИЯНИЕ ВЪРХУ НАШИЯ НАРОДЕНЪ ГОВОРЪ

2.

Освенъ разгледанитъ въ първата статия, още много други и съ твърде разнообразно значение италиански думи сж се вмъкнали по разни пѣтища и чрезъ разнo посрѣдство въ нашия езикъ. Нашата задача е да дадемъ единъ списъкъ на проникналитъ, било направо, било чрезъ чуждо посрѣдство италиански думи въ нашия народенъ говоръ и да обяснимъ тѣхната етимология по единъ начинъ задоволяващъ по-широкото любопитство на образования българинъ, при което си позволимъ да разгледаме и единъ незначителенъ брой италиански думи, които стоятъ вънъ отъ състава на нашия народенъ говоръ.

Езикътъ е една жива сжщина, той взема и дава, преработва по свой вкусъ и обликъ чуждото и го раздава като свое творение обратно дори и на она езикъ, отъ който преработената дума е била заета. Тѣй власитъ сж взели отъ насъ думата *похоть* и сж ни я върнали въ влашка премѣна като *пофта*, дали сж на крайдунавското ни население и думата *клатити* т. е. тиганици, които при печенето имъ трѣбва да се клатятъ за да не загорятъ, дали сж ни въ поромжиченъ видъ и *пращитурни*. Турцитъ сж взели отъ гърцитъ думитъ *пиритис*, *пиргос* и *дифтера* и сж имъ ги върнали потурчени като *барутъ*, *бургасъ*, и *дефтера*, та *тефтеръ* и *дифтерия* сж словесни братя. Италианцитъ сж заели отъ нѣмцитъ многобройни думи и сж имъ ги върнали облагородени като *salone*, *balcone*, *ballone*, *banda*, *barone*, *guardia*, *gocchetta*, *scherzo*, раздавайки ги съ не по-малко щедра ржка на лѣво и на дѣсно, та дори презъ деветъ рѣки и морета и у насъ. Пакъ италианцитъ, особено тѣхнитъ прадѣди — римлянитъ, сж заели въ голѣмо изобилие думи отъ богатитъ на времето си гърци, много отъ които сж ги върнали въ италиански обликъ обратно на осиромашелитъ имъ потомци: *кордела*, *галoшиа*, *пиято*, *мармеладъ*. Дори арабски думи сж раздадени въ поиталианченъ видъ на челоуѣчеството за обща употреба: *тарифа*, *трафикъ*, *тара*, *маскарадъ*; а *albicossa*, сир. *зарзала* е първоначално латино-италианска дума (*persica paeosqua*), която въ арабска премѣна е нахлула въ европейскитъ езици: *абрикосъ*, а у насъ проличава въ думата *праскова*. Има и общи думи, иначе свойски на много отъ европейскитъ народи като: *какамъ*, *пишамъ*, *папамъ*, *бацамъ*, *цица*, които по-често въ итало-грѣцка премѣна като *полара* се дви-

жатъ изъ устата на българското племе. Та най-после имаме и такива дори италиански заети думи, на които сме дали наше значение и смисълъ и въ тоя имъ побългаренъ видъ сме ги раздали на победнитъ на времето си отъ насъ власи и маджари, като напр. *кжпони*.

Иматъ си, наистина, своята сждба думитъ!

* * *

Нѣколко черковни думи отъ латино-италиански произходъ отдавна сж влѣзли въ употреба у нашия народъ. Тѣ сж:

Расо, грѣц. *расон*, отъ итал. *raso* т. е. бръснатъ, стриженъ (платъ сатенъ).

Комкамъ, отъ *comunicare*, т. е. приобщавамъ, причастявамъ (се къмъ Бога); а не пречистямъ, нито причестявамъ!

Камбана, чрезъ грѣц. отъ итал. *campana*, звонецъ; грѣц. *камбанарион*, т. е. камбанария, итал. *campanaro*, т. е. камбанаръ. Отъ *campana*, звонецъ, блюдо произхожда нашата стара дума *кжпони* (чети *кжмпони*) т. е. *везни* (персийски *везне*, отъ *вези*, т. е. *тегля*, *весить*).

Кандило, чрезъ грѣц. *кандила*, отъ итал. *candela*, свѣщъ, свѣтило; обикновено висящо кандило въ черквитъ. *Candeliere*, грѣц. *кандилари* т. е. *кандиларъ*. — Сжщо и у араб.-турски *кандил* означава висещо кандило. Срещу байряма се палятъ кандила въ джамитъ (араб. *джами*, съборъ) и по минаретата (араб. мѣсто на свѣтлината), та *кандил* е символъ на празденство, което се празнува съ баница: *кандил-чорек* (шуменски: *кандили* т. е. *млинки*; а не *млинки*). Напиль се *къоркандил*, т. е. като на празникъ. *Кандилкамъ* се като *кандило*, (тур. *кандилешмек*).

Пангаръ, чрезъ грѣц. *пангари*, отъ итал. *pancagio*.

Нѣколко италиански думи, означаващи части отъ нашето облѣкло сж въ употреба въ нашия езикъ:

Капа, *калимаявка* (грѣц. *камилавка*); *чернокапецъ*; отъ итал. *sarra*; *capello*, т. е. *капела*. Отъ *sarra* произхожда и *шапка*.

Калци, грѣц. *калца*, отъ итал. *calza*, т. е. *чорапъ*; *calzi*, *крачули*; *calzoni*, т. е. *гащи* съ тѣсни *крачули*, *бенебреци* (латино-трак. *rapni brassae*, т. е. *сукнени гащи*). — Лат. *calceus* отъ *calceum* *пѣтъ*, *ходило*. *Калцуни*.

Рокля, отъ итал. *gocchia*, а тази отъ нѣм. *Rock*.

Салтамарка, елекъ (тур.) безъ ржави, отъ итал. saltamargo, т. е. „скокни въ лодка“; това е дреха у италианскитъ селяни и лодкари.

Кошуля, риза, отъ casula, т. е. риза съ гугла (лат. succulus, влаш. gugla); — casula (отъ casa) собствено значи колибка (гръц. калибе), каквато тази качулка напомня*).

Панталони, итал. pantaloni. Въ итал. комедия pantalone е единъ смѣшлю съ широки червени гащи. Собств. име Pantaleone (гръц. все-лъвъ). Панталонитъ сж на мода отъ френ. революция насамъ.

Черга, чрезъ турски черге, отъ итал. sargia, т. е. вълнено одѣяло. Отъ лат. serica, т. е. коприненъ платъ отъ Seres (Китай). Френ. Serge.

Панделка, отъ итал. bandella; отъ нѣм. banda — bandum; сжщо музикална banda, чета; изобщо отъ нѣм. binden, т. е. съчетавамъ, вързвамъ.

Лента, чрезъ гръц. лентион отъ итал. linteo лат. linteum т. е. платно (ленено).

Названията на три музикални инструмента сж запазили у насъ напълно своя италиански видъ:

Флауто, чрезъ гръц. отъ итал. flauto отъ flare, надувамъ.

Мандолина, итал. mandolina, отъ mandola т. е. миндалъ (гръц. амигдала), понеже има видъ на бадемъ (перс.).

Окарина, итал. ocarina, отъ ossa, т. е. гжска, чиято форма наподобява.

Въ нашия езикъ сж останали сжщо и нѣколко италиански названия на цвѣта:

Върбина, итал. verbeña, цвѣте съ благоуханни червени или бѣли цвѣтове, почитано отъ гърци и римляни като носяще здраве и щастие; посветено на Изиди.

Гирлянто, ясинъ (перс.), отъ итал. ghirlanda, т. е. вѣнецъ, кичуръ. Може би отъ гръцки gyros, кривулка и anthea, цвѣте.

Роза, итал. rosa, чрезъ гръц. родон, еолски в родон, отъ старо-перс. врада, армен. варт: срав. Вартанъ, т. е. Трандафилъ, Вартухи, т. е. Роза.

Босилекъ, итал. basilicum, отъ гръц. бациликон антема т. е. царско цвѣте; отъ старитъ египтяни и гърци се е почитало като благовонно и противогняеще, помагашо противъ болестъ (сравни и у насъ при водосветъ). Руски: базиликъ.

Мушкато, цвѣте Pelargonium; Geranium, (т. е. гръц. жеравче), Muskat kraut, което има дѣхъ на мискъ, т. е. мошусъ, който се добива отъ приполовата жлезъ на бика мошусъ (санскр. мушкас, т. е. тестикулъ). Итал. muscato, т. е. мисковъ. Отъ сжщия произходъ е мискетъ (перс.) т. е. видъ ароматно грозде — moscato; vino moscagello Muskatwein. Срав. мушкатово орѣхче.

Една значителна частъ отъ нашитъ коли носи италиански названия:

Каруца, итал. carrozza, т. е. кола, карета; лат. carrus (елтска дума), сродна съ лат. currus, т. е. кола; отъ currus, cursum т. е. бѣгамъ, търкалямъ (отъ търча). Отъ тукъ курсъ, кариера, курсивъ; итал. corso, т. е. тичане, конско надбѣгване; главна улица въ единъ градъ. — Въ честь на Изиди, покровителка на моряцитъ, сж разкарвали рада, зукрасенъ корабъ на кола по случай откриването на пролѣтното корабоплуване: caro navale; т. е. кола корабна: отъ тукъ карнавалъ.

*) Сравни у Rich, Wtb. d. rom. Alterth., съ илюстрация за casula.

Бричка, чрезъ нѣм. и руски, отъ итал. bigos cio, т. е. двуколка.

Кочия, отъ итал. cocchio, т. е. кола; кочияшъ. Думата е взета отъ маджар. kocsi, т. е. кола отъ гр. Kocs, нѣмски Kutsche.

Гальота, итал. galeotta, т. е. двуколна кола, чийто полусфериченъ сандѣкъ може да се обръща. На лат. galea означава коженъ калпакъ, после полусфериченъ шлемъ, направенъ отъ кожа на невѣстудка, (гръц. галее); лат. galeum, т. е. селски коженъ калпакъ; galera, корабъ наподобяващъ шлемъ, сжщо и корабътъ galeon, тур. калъон — калъонджи, калянджи, т. е. морякъ на гальонъ. — Срав. каравела, т. е. видъ корабъ, воененъ турски корабъ: каравелджи.

Капра, сѣдалото на коларя е било покрито съ козя кожа; итал. capra, т. е. прѣчь. Срав. руски козлы, нѣм. Bock. Отъ тукъ: capriolla, caprioleto, т. е. кабриолетъ.

Чрезъ нѣколко италиански думи ние характеризираме известни категории хора:

Конте, който се конти, труфи (гръц.), който се облича като графъ. Отъ итал. Conte, френски comte, т. е. графъ; contessa, контеса. Отъ лат. comites, отъ conire, т. е. съпжтствувамъ; спжтникъ (на царя).

Фанте, момче въ картитъ; полицейски стражаръ. Отъ итал. fante, момче; латин. infans, т. е. който не може да говори, сир. дете. Infantes, т. е. „деца“ сж били наричани отъ офицеритъ си испанскитъ пехотници (гръц. пезетери), както и тѣхнитъ принцове. За това инфантерия, каквото название носи пехотата (гръц.) отъ 17 в. насамъ.

Масторъ, итал. maestro, mastro, гръц. масторис; отъ латин. magister т. е. учителъ, старши, отъ magis, т. е. по-голъмъ.

Палячо, итал. pagliaccio, отъ paglia, слама, т. е. чучело пълно съ слама. Влашки: pala, слама; палария, т. е. сламеница (шапка).

Бандитъ, итал. bandito, т. е. заточеникъ, каторжникъ. Отъ bandire заточавамъ; — думата произхожда отъ нѣм. Bann, т. е. заточение.

Шарлатанъ, итал. ciarlato отъ ciarlare, т. е. бѣбръ, дѣдря. — Панаирджийски разхвалвачъ.

Вагабонтинъ, итал. vagabondo, т. е. скитникъ, хаймана (отъ араб. хайме — шатра, хайменесин — чергаръ, скитникъ).

Служимъ си съ следнитъ италиански думи отъ воененъ характеръ:

Солдатинъ, итал. soldato — наемникъ, отъ soldo — наемъ, плата; отъ латин. solidus една дребна монета, френ. sou — 5 стот. Думата солдатъ е въ употреба отъ 16 в. насамъ.

Казарма, итал. caserma, отъ casad'arme, т. е. домъ за оржжия. Сравни: аларма, отъ al'arme т. е. „на оржжие!“

Граната, итал. granata, т. е. наръ (собствено „зърнеста“), отъ лат. malum granatum, т. е. зърнеста ябълка; лат. granum — зърно. Валчестата граната съ оловни зърна наподобява наръ. Гренадиръ. Гранатъ, чийто кристали наподобяватъ нарови зърна. Гранитъ, т. е. зърнестъ камѣкъ.

Бомба, итал. bomba, гръц.-латин. bombo, т. е. бумтя.

Пищови, пищоли, итал. pistola. Презъ 1354 г. въ мощния итал. градъ — република Перуджия сж

били поржчани 500 малки ржчни оржжия—първигъ пишови, които тогава сж били оприличавани по видъ на писмоносни гължби — *epistola*, т. е. писмо. Отхвърля се тълкуванието отъ названието на градъ *Pistoia*.

Картечница, която изстрелва картечи, картуши; отъ итал. *cartoccio*, собств. „хартисце“ (отъ *carta*) — хартийна бакалска фунийка въ каквато се поставяло барутъ и съчки за пълнене на пушките. Турски: фишекъ. Сравни итал. *patrone*, патронъ, собств.: баща, опекунъ, пазител—каквато е обвивката на заряда отъ барутъ и съчки.

Остава да се обяснятъ, вече безсистемно, още единъ значителенъ брой италиански думи съ най-разнообразно значение.

Карта, за игра; географическа; открито писмо и пр. Отъ итал. *carta*, отъ гръц. *харти* — хартия. Отъ *carta* произхождатъ: картечъ, картонъ, (буквал. „хартинисце“), картелъ, т. е. „търговски договоръ у воюващи“. Въроятно отъ тукъ произхожда и нашата дума картина.

Кадра, итал. *quadro*, т. е. „четвъртитъ“, картина, портретъ. Сравни гръц. тетрадион — тетрадка: отъ теттара — 4.

Щампа, 1. печать, 2. печатана картина, 3. платно баџсма (отъ тур. басмак, т. е. натискамъ, бастьрма, т. е. пресувано месо). Итал. *stampa*, отъ *stampare*, т. е. натискамъ, печатамъ. Щампа е платъ съ печатани, а не тъкани пѣстрила; сега: копринени „емпримета“!

Бабафинго, вѣтрова шапка на куминъ, отъ

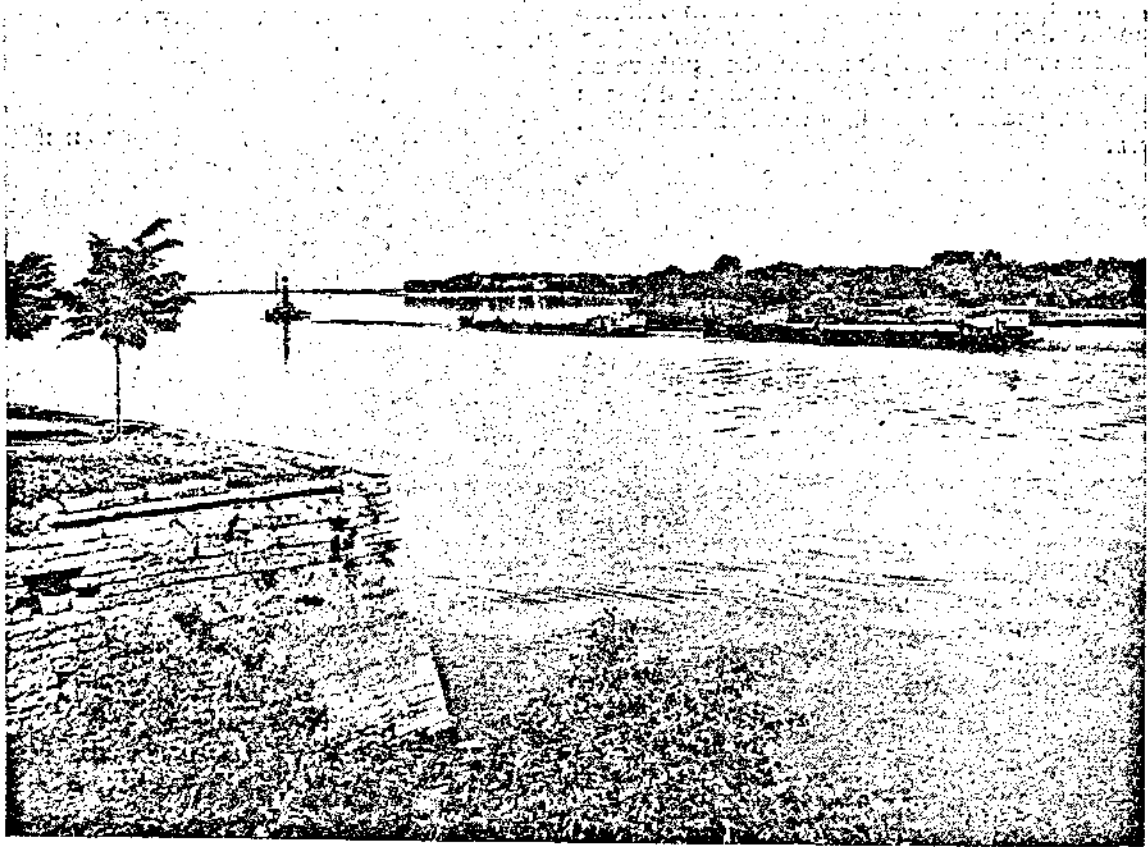

Фото Бончо Карастояновъ

ДУНАВЪ ПРИ ВИДИНЪ СЪ ИЗГЛЕДЪ КЪМЪ КАЛАФАТЪ

итал. *parrafico*, т. е. намѣтало съ „гугла“ (влаш. *gugla*, лат. *sicullus*, т. е. книжна бакалска фунийка). *Parrafico* значи сжщо прѣтъ за флагъ (на корабна мачта) заостренъ като конична гугла.

Буба, пашкулъ, какавида; отъ итал.-лат. *пура*, т. е. кукла, пашкулъ; *purilla*, момиченце, зеница. Срав. гръц. кукулион, т. е. копринена буба; кукла, кокона, т. е. голѣма кукла, гиздосия.

Бубонка, старо-итал. *bubone*, т. е. мѣхурче; итал. *bubolo*, т. е. звънче валчесто; *bubbone*, подута жлеза. Буба, топчица (отъ камъкъ и пр.) при игра на орѣхи.

Вулинка, влаш. *bulinul*; чрезъ гръц. отъ лат. итал. *bull*, т. е. мѣхуръ; печать върху восъкъ излѣтъ въ дървена кутийка за прикачане къмъ документи. Отъ тукъ гръц. вулла, т. е. печать, позволително за женитба. — Итал. *bulletta*, т. е. записка, френ. *billet*, англ. *bill*.

Панеръ, итал. *paniere*. отъ лат. *panarium*, т. е. панеръ за хлѣбъ (*panis*), гръц. панери.

Ракета, итал. *rocchetta*, отъ госска, фурка. Отъ нѣм. *Rocken*.

Форкета, вилица, игла за коса; итал. *forca*, лат.-влаш. *furca*, т. е. вила, фурка, влаш. *furculita*, фъркулица.

Плико, итал. *plico*, т. е. сгънато, отъ *plicare*, сгъвамъ.

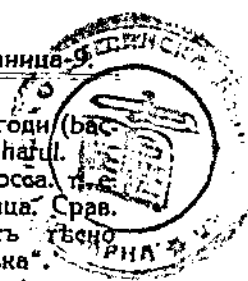
Тапа, итал. *tappo*, *tappare*, затъквамъ, испан. *tapa*, похлупка, запушалка.

Чепъ, грездей за бѣчва; отъ итал. *серро*, грездей; *серра*, грездейоподобенъ корень. Влаш. *сер*.

Джга на бѣчва; отъ итал. *doga*, джговидна дѣска за сглобяване на бѣчва. Ние изнасяме джги за бѣчви въ Аржентина.

Бастунъ, итал. *bastone*.

Кардеринка, шарено птиче; гръц. кардерина,

отъ итал. cardellino, лат. carduelis, отъ carduus, чер-
венъ бодилъ.

Канарче, лат. canaria avicula, т. е. канарско
птиче. Произхожда отъ Канарскитѣ острови, наре-
чени „кучешки“ (canis), понеже споредъ Плиния
тамъ се въдѣли многобройни едри кучета.

Баня, итал. bagno.

Варелъ, чрезъ гръц. варила, отъ итал. barile.

Буца, отъ итал. bossia, bozza, т. е. пжпка, топ-
ка; bozzetta, bozzolo, т. е. подутинка, бучка.

Бунище, отъ итал. buna, торъ.

Чутура, бѣклица; чрезъ влаш. ciutura, отъ
итал. ciotola т. е. пахаръ.

Пахаръ, baccarium, т. е. паница за ягоди (бас-
са). Итал. bicchiere, нѣм. Becher, влаш. rañatuf.

Бѣклица, „наустница“, отъ итал. bossa, т. е.
уста; bossale — бокалъ, бокалица — бѣклица. Слав.
гръц. báucalis, baucálon, сждъ за вино съ тѣсно
гърло, който при изливане на виното „бѣка“.

Щерна, итал. cisterna, отъ гръц. cyste т. е.
сандѣкъ. Киста.

Дюйменъ, кормило, чрезъ турски отъ итал.
timone, кормило. Дюменджия.

Баля, итал. balla, отъ старо-нѣм. ballo, топка.
Отъ тукъ: ballone, т. е. голѣма топка; балъ, пър-
воначално: игра на топка съпроводена съ танць.

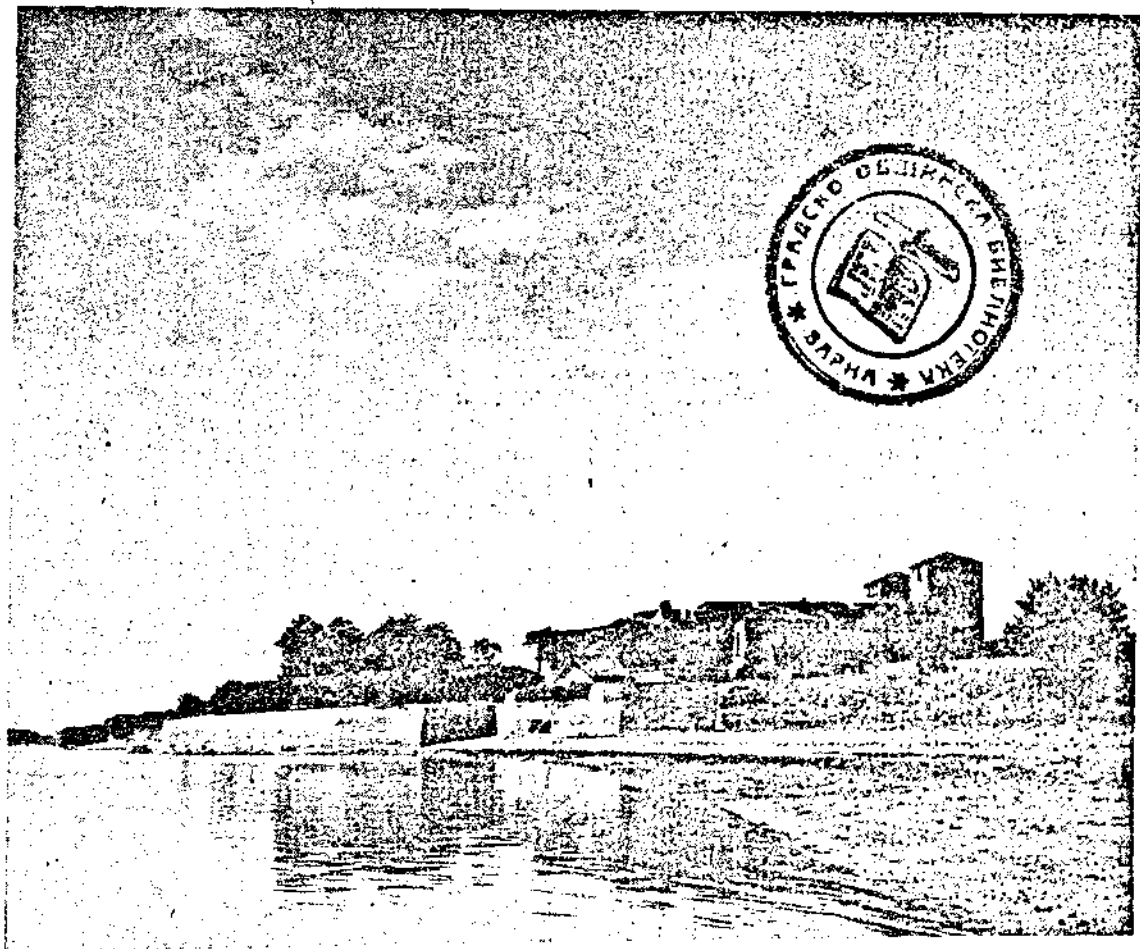

Фото Бончо Карастояновъ

БАБА ВИДИНИТЪ КУЛИ КРАЙ ВИДИНЪ

Антика, итал. moneta antica, т. е. старинна
(„предишна“) пара.

Лустро, итал. lustro, блѣсъкъ; лучистъ; отъ
lux, свѣтлина.

Спиртъ, итал. spirito, дѣхъ, духъ; лат. spiro,
дишамъ. При дестилацията спиртъ се отлѣчва
невидимъ като духъ.

Лимонация, се казваше до къмъ края на ми-
налия вѣкъ на „освѣтление“ при царски праздни-
ци съ фейерверки и кандила. Отъ итал. illumina-
zione.

Луканка, чрезъ гръц. луканико, отъ лат. lu-
canica, т. е. наденица отъ Lucania, сегашната про-
винция Potenza.

Пранга, чрезъ тур., отъ итал. spranga, затвор-
ка, окова.

Форца, итал. forza, сила.

Фортуна, итал. fortuna (di mare), т. е. буря,
(морско злощастие). Сждо и въ н. гръц. тур.
влашки, френ.

Табакера, итал. tabacchiera, отъ tabacco, тют-
юнъ (тур. тютмек, пуша).

Грошъ, лат. dinarius grossus, т. е. дебелъ;
динаръ. — гроса, т. е. голѣма (12 дуз.) дузина,
grossa.

Перла, бисеръ (първобългар. думал); итал. Per-
la, отъ лат. pirla, крушка.

Кордонъ, итал. cordone, отъ corda, струна,
вжже, отъ гръц. хордѣ. Кордела.

Карантина, итал. quarantina, четиридесетница,
отъ quaranta = 40.

Малария, итал. mala aria, лошъ въздухъ. —
„Буеносъ-Айресъ“ — добри въздухи.

Помада, итал. pomata, мехлемъ приготвенъ съ ябълкови цвѣтове: unguentum Pomatum. Ръсно, ябълка. „Розова помада“ е въ сжщностъ безсмислица.

Мармеладъ, итал. marmellata. Първоначално се приготвѣлъ отъ медъ и дули и се наричалъ на гръц. меломели, т. е. медени ябълки (Кидонийски). На португалски дуля се нарича marmelo; — marmelada; н. гръц. мармелада; англ. marmalade.

Мустакъ, итал. mustacchi, н. гръц. то мустакъ, ст. гръц. mystax.

Лотария, итал. lotteria, lotto, отъ дол. нѣм. lot. los, т. е. жребий, участъ.

Томбола, итал. tombola отъ tombolare, кундя се, премятамъ се.

Левантинецъ, т. е. рожба на европейецъ (италиянецъ, французинъ) и на анадолка (гъркиня, сирийка); итал. levantino, т. е. ориенталецъ, анадолчанинъ; levante (di sole), възходъ (на слънцата), изтокъ. Анадолъ т. е. ориентъ, изтокъ, гръц. ана-толе.

Фамилия, итал. famiglia, лат. familia, т. е. челядь, прислуга съ робитѣ наедно; famulus, слуга, робъ.

Сколаменто, итал. Scolamento, течение, scolare тека. Нѣм. Trüpper, ст. нѣмски trüpfen, т. е. „капило“

Талия, итал. taglio, ръстъ, срѣзка.

Стивали, кундури съ кончови, отъ итал. Stivale, отъ лат. aestivale, т. е. лѣтна (обувка).

Бунка, приушна кждрица, цалуфъ (перс. зюлфъ). Лат. buccula значи „наушникъ на шлемъ“; отъ бусса, буза. Влашки (и гръц.) bucla.

Брига, отъ итал. briga, т. е. грижа, работа. — „Не ми е брига“. Не-бреженъ?

Бронзъ, итал. bronzo, отъ перс. берендж турски: пиринчъ. Нѣмски: месингъ.

Крамола, старо-итал. carmola, отъ нѣм. karmel, ридая.

Ресто, итал. resto, остатъкъ. У келнеритѣ въ употреба въ смисълъ: обратно, да не се дава.

Кастра, окастрямъ; отъ итал. castro, отрѣзвамъ, кастрирамъ.

Бутамъ, итал. buttare, изхвърлямъ, челвамъ.

* **Бацямъ**, итал. bacciare; baciucare, бацукамъ; bacio цѣлувка, латин. bacio френ. baiser, цѣлувамъ.

Вардя, отъ итал. guardo, пазя. Думата италианцитѣ сж я заели отъ нѣм. wariten: waerter пазачъ; англ. warder, т. е. вардиянъ. Отъ guarda! произлиза варда! т. е. пази се! — Гвардия, гардеробъ.

Браво, итал. bravo, т. е. храбръ, сърдеченъ, хрисимъ (гръц.). За мъжъ се казва bravo (uomo), а за жена: brava (donna). Отъ московско-руски: бра-вось, бравасъ. Да-съ!

Накрай остава да се спомене, че е било мода, та доста много, особено женски имена сж преминали у насъ въ поиталианченъ видъ: Николина, Ангелина, Христина, Павлина, Роза (Роса, Роска е отъ гръц. Евфросина, т. е. Радка), Мариола, Бона; Венедикъ (чрезъ гръц. т. е. благословенъ-Евлогий), Игнатъ (Огнянъ), Коста, Костанца (на гръц. Стилиян-а, на бълг. Стоян-а).

* * *

Отъ това изложение, което не може да се го-зовава на пълнота, все пакъ достатъчно ясно личи колко голѣмо е било езиковото влияние на ония морски италиански търговци, които отъ близо хи-ляда години сж кръстосвали моретата, заливаши тъй многоликитѣ брѣгове на Балканския полуос-тровъ и сж носили у тъй еднаквиликитѣ иначе балкански народи и частно у насъ, ведно съ своитѣ стоки и свои нрави и своя култура и свои думи — търговци, идещи отъ лжезарнитѣ брѣгове на приятелскитѣ ни отъ памти-вѣка италиански ре-публики Венеция и Генуа, а сжщо и отъ цвѣта-щитѣ градове Флоренция и Пиза, пъкъ и отъ род-ствия ни Дубровникъ.

Нека това исконно и желано наше приятел-ство съ славния италиански народъ крепне и цвѣти и днесъ и въ бжднина за благо на общата култура!

Варна, Петровъ-денъ, 1934 г.

Лейтенантъ Дудевъ

26. СЕПТЕМВРИЙ 1916 ГОД.

Тажень споменъ!... Тежкъ денъ за малката трална партия!... Тѣй се наричаше оная групичка отъ хора и нѣколко корабчета, която имаше на-значение да поддържа роднитѣ води чисти отъ вра-жески мини. А тѣ бѣха въ изобилие, защото вра-гътъ, усѣхайки все по-близо до сърдцето си ножа, който нашитѣ подводници му забивиха, не щадѣ-ше срѣдствата въ борбата си противъ тѣхъ и за-дрѣстваше изходитѣ отъ пристанищата ни съ без-бройни мини — все по-нови и по-опасни. Върху пле-щитѣ на миночистачитѣ бѣха легнали тежки зада-чи за изпълнение — провѣрка на проходи, прочист-ване на нови, поддържане на старитѣ, претърсване на съмнителни полета и редъ други.

На 26 септември 1916 год. се получи след-ната заповѣдъ по шаба на флота: „Тралната партия да замине за северния проходъ на минно-то заграждане, да провѣри прохода и го очисти отъ вражески мини“.

Кратко и ясно. Проклети руснаци! Пакъ сж мишкували предъ нашитѣ брѣгове. Изглежда, че

имъ е дошло до гуша отъ подводницитѣ. Сега пъкъ северния проходъ задрѣстили. Но нека не мислятъ, че ние — миночистачитѣ — ще ги оставимъ да ни запушатъ като въ бутилка.

Азъ бѣхъ корабникъ на ротата. Въ 6 ч. 30 м. командирътъ, както преди всѣки походъ, ме повика, за да даде нѣкои нареждания.

— Какъ е морето? — ме запита той.

— Слабъ вѣтръ и малкъ прибой на брѣга; ще може да се работи, г. лейтенантъ, отгово-рихъ азъ.

— Тръгнете веднага за северния проходъ подъ командата на офицерския кандидатъ Бабевъ; азъ ще ви настигна съ моторната лодка.

Предадохъ заповѣдта. Закипъ трескава дея-телностъ. Всѣки искаше пръвъ да е готовъ: закус-ка, пренасяне на прибори, стѣкмяване на корабче-тата, подаване на влѣкалата — всичко това се из-върши съ шеметна бързина — по навикъ. А хуба-вото септемврийско утро предразполагаше — лица-та бѣха весели, гъвкавитѣ моряшки тѣла стѣпваха

бодро, а чести шег и весели закачки прелитаха отъ уста въ уста, като че ли се отиваше на сватба, а не срещу смъртта.

Храбри миночистачи, вие имате най-много право да предвкушвате наладата отъ вашата победа, защото тя е лишена отъ поезията, която пехотинецътъ чувствува при своята победа въ огнения вихъръ на боя. Вие не стъпвате лице съ лице срещу умразенъ врагъ; не можете да видите ужаса въ очите му, не можете да видите позорния му бѣгъ предъ вашия устремъ — предъ острieto на вашия ножъ — предъ победния ви викъ „ура!“ Не! Вамъ е отнета тая наслада. Невидимъ е вашиятъ

противникъ. Невъзмутими и бездушни, минитъ ви дежнатъ, стиснени въ хладното туловище на морето, готови всѣки мигъ да ви вдигнатъ на парчета въ въздуха. Надъ всѣка мина трѣбва да минете, всѣка една поотдѣлно трѣбва да извадите и обезвредите. А тѣ сж стотици безчувствени чудовища, непознаващи уплаха и отстъпление, надъ които вие трѣбва да пирувате следъ вашата победа. Бждете весели!...

„По мѣстата си за снемане отъ вързала!“ „Отблъсвай!“ „Чисто на носа!“ „Чисто на кърмата!“ „Ходъ напредъ!“... Единъ подиръ другъ миночистачитъ се оттеглиха отъ пристана, наредиха

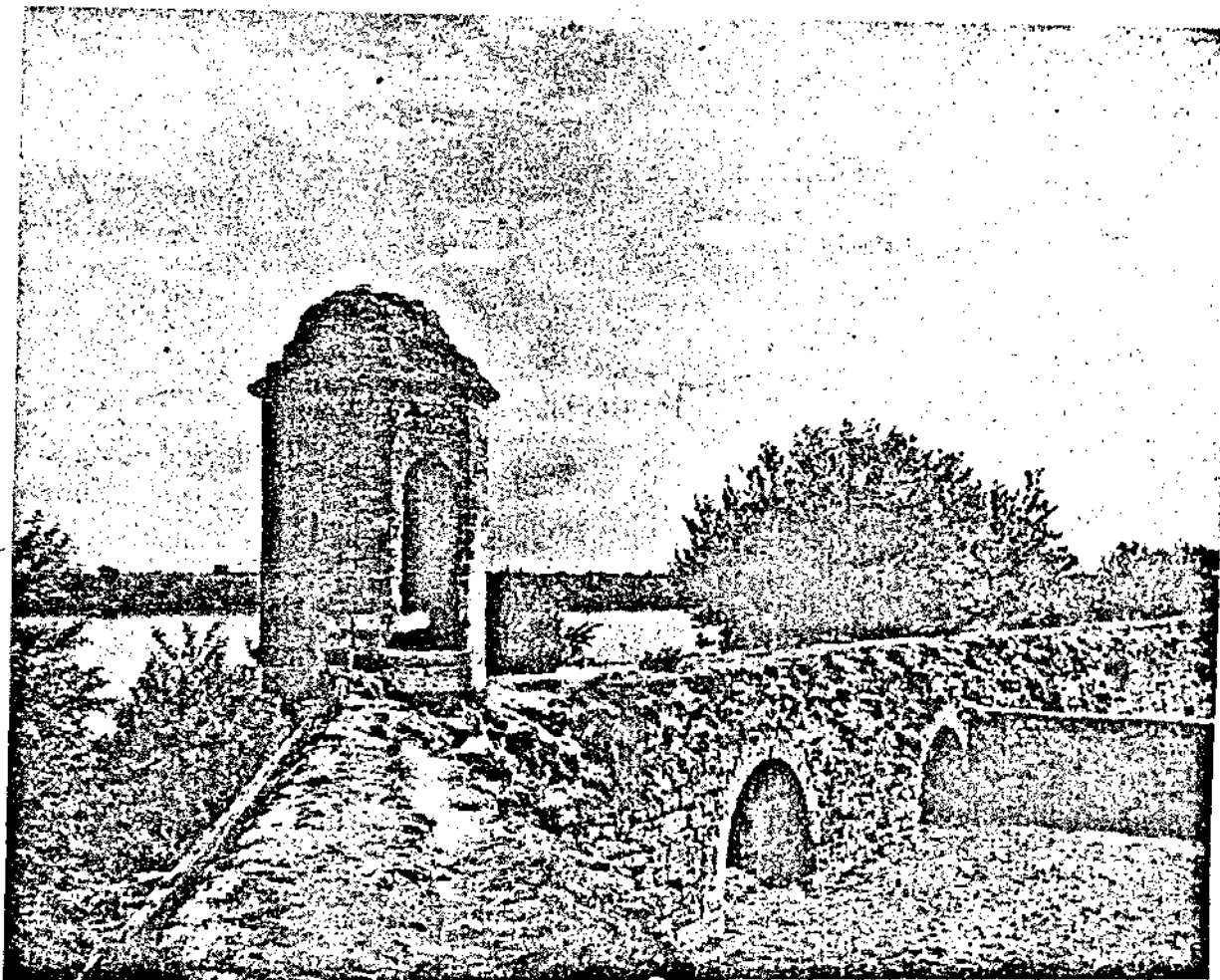

Фото Бончо Карастояновъ

ЕДИНЪ РОМАНТИЧЕНЪ КЪТЪ КРАЙ ВИДИНЪ. СТАРАТА БОЙНИЦА ПРИ БАБА ВИДИНИТЪ КУЛИ

се въ походенъ строй върволица и се отправиха въ морето.

Въ залива ни настигна командирътъ на ротата съ моторната лодка, поздрави обслугитъ поотдѣлно, предаде сигнала „Следвайте ме“ и застана на чело. Малкиятъ отредъ миночистачи бѣ вече въ пълния си съставъ: моторната лодка съ командира лейтенантъ Минковъ и 12 човѣка обслуга, катерътъ „Раковски“ съ 6 човѣка, катерътъ „Бургасъ“ — съ 10, катерътъ „Калиакра“ 9 и две гребни лодки десеторки — по 8 човѣка.

Варна оставаше постепенно задъ насъ. Минахме Евксиноградъ, завихме налѣво и легнахме на курсъ северъ. Предъ санаториума последва ржченъ сигналъ отъ водача: „Поддай приборитъ! Направ-

ление — по прохода на северъ!“. Настъпи кратко оживление. Корабитъ се престроиха и заеха мѣстата си въ търсаченъ строй: Моторната лодка и катерътъ „Раковски“ — напредъ, съ подадени миночистачни прибори, подиръ тѣхъ — „Калиакра“ — векопоставачъ, а следъ нея — катерътъ „Бургасъ“ съ дветъ десеторки на влѣкало.

По прохода — на северъ. Както много лъти досега. Все сжщото море, понѣкога развълнувано, понѣкога спокойно и съпливо, а понѣкога развилняло, хвърлящо съ яростъ вълнитъ си върху красивия варненски брѣгъ. Все сжщото море, което и сега се лѣни предъ носа на кораба, пори се отъ корема му и се прибира задъ него безъ следа като че ли нищо не е било. Все сжщото море — въ

кове старо и вѣчно младо.

Бавно пълпеше отредътъ миночистачи на северъ. Минахме Аладжа манастиръ, настъпихме въ опасната зона. Лека възбуда се носеше по тѣлата, но външно всичко бѣ спокойно. Монотонно биеха машинитѣ и, съ всѣки ударъ, тласкаха корабитѣ напредъ. Погледитѣ бѣха устремени къмъ водача и следѣха всѣко негово движение.

Носътъ Екрене остана задъ насъ — порѣхме вече водитѣ на залива предъ рѣкичката Батова. Опасността ни дебише на всѣка крачка. Тукъ проходътъ бѣше задръстенъ съ мини отъ руснацитѣ. Очаквахме всѣки моментъ да заловимъ мина. Изведнѣжъ, далече предъ водача забелязахме плаващъ предметъ, който привлече вниманието на всички. Това бѣ изплавала мина.

Отредътъ спрѣ. Водачътъ отдаде приборитѣ, отдели се, обходи мината и се върна обратно. Тоя пътъ заповѣдта му бѣ насочена къмъ мене: „Изплавала руска мина. Огледайте я добре, и ако е съединена съ котвата, откачете я“. На корабника Ризовъ заповѣда да отиде да я разоружи.

Азъ взехъ една десеторка и отидохъ при мината. Лъснала чело на среща ни, обливана и леко поллюявана отъ вълнитѣ, тя каточели ни се надсмиваше. Издайнице, казахъ си азъ, значи тука наоколо сж и другитѣ ти посестрими. Сега ще се занимаемъ малко съ тебе тъй, че занаятъ ще те впрегнемъ на работа срещу тоя, който те е заложилъ тука. Съ неговитѣ камъни по неговата глава.

Бързо работихме по нея и следъ малко успѣхме да я откачимъ. Направихме нѣколко опита да извадимъ котвата ѝ, но така, само на ржце, не вървеше. Тогава хвърлихъ дървенъ плавецъ на мѣстото, а края на въжето подадохъ на катера „Калиакра“, за да извади котвата съ рудана си. Моторната лодка въ това време обираше миночистачнитѣ прибори, които бѣха заловили нѣщо; разбира се — мина. Часътъ приближаваше 12.

По заповѣдъ на командиря, азъ се отправихъ отново къмъ хвърления дървенъ плавецъ, за да го замѣстятъ съ червена миночистачна вежа. Едва що се бѣхъ отдалечилъ на около 100 м. и два силни взрива, непосредствено единъ следъ другъ, разгърсиха околността.

Обърнахъ се. На мѣстото кждето бѣше моторната лодка видѣхъ да се издига грамадна тъмна маса отъ вода и гъст черенъ димъ, между които хвърчаха твърди предмети, хора и части отъ човѣшки тѣла. За мигъ, всички наоколо застанахме като вкаменени. Ушитѣ се заглушиха, но умоветѣ останаха бистри.

— Лѣви напредъ! — Дѣсни назадъ! а следъ малко — Дветѣ напредъ! изкомандувахъ азъ, като въ сънъ и лодката се понесе бързо къмъ мѣстото на катастрофата. Гребцитѣ загребахъ съ върховно напрежение. Подканването бѣше излишно; всѣки чувствуваше важността на момента и напредъ гаше мишицитѣ до скжване. Трѣбваше да се спасяватъ другаритѣ! И при все това чувството, че ще пристигнемъ късно, че ще спасимъ единъ по-малко, ни давеше и довеждаше до полуда. Да бихме могли да хвъркнемъ нѣкакъ!

— Гребете момчета! — подканвахъ азъ отъ време на време, ей така, по инстинктъ, за да заглуша, поне малко, оня гнетъ, който ме душеше; защото не е лесно въ такъвъ моментъ да стискашъ само съ една ржка повъртника на кормилото, а съ всички останали членове на здравето тѣло да без-

действуващъ. Да гледашъ какъ на нѣколко метра още, нещастнитѣ другари се борятъ съ смъртта и очакватъ да имъ подадешъ секунда по-рано единъ пръстъ поне отъ твоето здраво тѣло. На моменти ме сподавяше мисълта да се хвърля въ водата и да заплавамъ нататъкъ. Като че ли така бихъ стигналъ по-рано, бихъ билъ по-полезенъ. Измама. Физическото напрежение само би облекчило мжката ми. Колко трудно е да се обуздае човѣкъ въ своя устремъ!....

Гребцитѣ, тѣ сж добре. Спокойна е тѣхната съвѣсть: греблата се огъватъ подъ напора на здравитѣ имъ мишици, ржцетѣ имъ стискатъ греблата до вдървяване, ни една фибра не е въ бездействие. Тѣ даватъ всичко, що могатъ. Подъ дружния имъ напоръ, лодката се носи като стрела.

И какъ бавно, изминаха тия 100 метра!.. Нищо жнитѣ 100 метра, които ни дѣлѣха отъ мѣстото, кждето до преди минута 12 жизнерадостни човѣка обираха закаченото миночистачно въже. Сега тамъ по срѣдата на едно черно петно отъ саждитѣ на взрива, плаваше само дървениятъ покривъ на моторната лодка и тукъ-тамъ, изподъ тая черна маса се подаваха и скриваха, ту кракъ, ту ржка, ту глава отъ обезобразени човѣшки тѣла.

Заработихме съ бързината на автомати. До дървения покривъ плаваше морякътъ Никола Баръмовъ отъ Габрово. Запитахъ го „Можешъ ли се спаси?“ — „Ще мога, отговори той, дайте ми само още една спасителна риза“. Подадохме му. Той я взе и съ голѣми усилия успѣ да се качи на плаващитѣ останки отъ моторната лодка.

Близо до насъ видѣхъ надъ водата две ржце. Посегнахъ съ лодчната кука и закачихъ подъ мишицитѣ едно тѣло, вече почти бездушно. Това бѣше ефрейторътъ Тома Томовъ отъ с. Симеоново — Видинско. Извлѣкохме го въ лодката и го обърнахме съ главата надолу, за да изтече водата, която бѣше погълналъ. Отъ силния ударъ на взривната вълна бѣше контузенъ тежко въ гърдитѣ. Дойде бързо на себе си.

Въ това време други две ржце се бѣха показали надъ водата. — Пакъ сжщата работа, пакъ сжщата участъ. Това бѣше морякътъ Тодоръ Максимовъ отъ с. Горно-Орѣхово — околия Г. Орѣховска.

Следъ него извадихме старшия подофицеръ Асенъ Поповъ отъ с. Патаденица — Татаръ-Пазарджишко. Това бѣше почти едно разрушено тѣло: главата обезобразена, двата крака счупени, свиркитѣ излѣзли на страна. Не можеше да говори. Само ржцетѣ му бѣха останали здрави, за да се крепи още надъ водата.

Четвърти спасихме моряка Петъръ Бъчваровъ отъ Варна. Той бѣше сравнително по-незасегнатъ — контузенъ въ краката, единиятъ счупенъ въ свирката. Бѣше въ съзнание.

Петиятъ бѣше морякътъ Иванъ Трифоновъ отъ с. Гигенъ — Никополско. Съ отнесена капачка на лѣвото колѣно и всички зъби на долната челюсть избити, той съ сетни усилия се бореше срещу водната стихия. Бѣше въ съзнание.

Запитахъ го: „Кжде е командирътъ?“ — но той не можа да продума; изъ устата му бликаше кръвъ, която го давеше. Замъгленитѣ му очи издаваха дълбока тъга, че знае нѣщо, но не може да ми отговори въ тоя моментъ.

Въ това време бѣха дошли наоколо и другитѣ кораби. Продължавахме да търсимъ. Липсваха още

6 човѣка. Ровѣхме съ кукитѣ и греблата въ водата, дано закачимъ нѣщо, напрѣгахме очи дано изподъ черната маса се покаже глава, рѣка или кракъ — но напраздно. Спокойно бѣше склопило морето своята мантия. Само плаващиятъ дървенъ покривъ на моторната лодка, тукъ — тамъ разхвърлени трески отъ леки предмети, нѣкоя спасителна риза и грамадно черно петно показваха още мѣстото на взрива. Вълнитѣ, като невинни деца не чувствуваша скъпата загуба, бродѣха вече игриво и огъваха леко покривката отъ сажди — траурното намѣтало надъ братската гробница. А свежиятъ вѣтъръ нѣжно ги милуваше, нашепваше погребална пѣсенъ и отнасяше последнитѣ останки надъ безкрѣстния гробъ...

По обратния пътъ за Варна!... Все сжщото море, се сжщата вода облива, милва и гали тѣлата на корабитѣ; като че ли ги успокоява за загубата на тѣхния братъ — водача; все сжщиятъ красивъ брѣгъ, надвесилъ чело ни гледа съ своята неизмѣнна усмивка; все сжщиятъ вѣтъръ облѣхва загорѣлитѣ лица и шепне: „Война!... Жертви!... дълги!“

Монотонно биятъ машинитѣ, тжжно стенатъ раненитѣ, искатъ вода и питатъ: „Кои сж спасени?“. „Кжде е командирѣтъ?“. Сълзи ме бѣха задали. Азъ плачехъ... Бѣхъ корабникъ на ротата!...

На другия день празнувахме погребение. Изпращаме до вѣчното имъ жилище подофицера Асень Поповъ, който издѣхна още въ морето, по лѣтя за Варна, и моряка Тодоръ Максимовъ; той се помина, следъ като бѣ пренесенъ отъ кораба въ лѣчебницата на флота.

Бавно стѣпвахъ миночистачитѣ следъ тленнитѣ останки на двамата другари, а въ паметъта имъ се нижеха единъ следъ другъ още живитѣ образи на ония шестъ герои, които вчера останаха въ морето — въ залива при рѣката Батова: командирѣтъ лейтанантъ Минковъ, старши подофицеръ Михаилъ Сапунджиевъ, младши подофицеръ Иванъ Габровски, ефрейторъ Павелъ Каракоцеловъ, ефрейторъ Александъръ Ничовъ, ефрейторъ Василь Дончевъ.

Следъ нѣколко дена навестихъ въ болницата тримата ранени. Морякѣтъ Иванъ Трифоновъ можеше вече да говори.

— Спомняте ли си, г-нъ корабникъ, ми каза той, когато ме спасявахте. Вие ме питахте „Кжде е командирѣтъ?“. Тогава не можехъ да ви отговоря. Сега, много късно, уви! — мога. Той плаваше на лѣво отъ мене, само съ дѣсната рѣка; лѣвата бѣше неподвижна и въ кръвъ. Кога е потъналъ — не видѣхъ.

— А морякѣтъ Къню Къневъ какъ се спаси така невредимъ, единственъ отъ 13-тѣ човѣка на водачната лодка?

— Нему помогнаха случаятъ, личната му храбростъ и готовность за самопожертване. Когато корабникѣтъ Ризовъ отиваше да разоржжи изплаватата мина, поиска единъ помощникъ. Командирѣтъ тогава ни запита: „Кой желае да отиде съ кораба“.

ника?“. „Азъ, г. лейтанантъ“, се обади Къневъ. „Не ли е страхъ; не помнишъ ли, какво стана въ Бургасъ?“ Той искаше съ това да припомни случая съ загиналитѣ преди два месеца при разоржжаване мина въ Бургаския заливъ. Къневъ обаче, не се поколеба никакъ. „За Царя и за отечеството“, бѣше готовиятъ му отговоръ, стѣпи бодро и отиде доброволецъ за разоржжаване мината. Следъ малко тѣ се връщаха, за да откаратъ на катера разоржената мина. За успѣшната имъ работа, командирѣтъ, много радостенъ, ги поздрави два пѣти: „Отлично! Отлично!“

— А какъ се случи нещастieto?

— Приборитѣ, по всѣка вѣроятность, бѣха заловили две мини наведнажъ. Командирѣтъ искаше да ги оберемъ и следъ това да се даде обѣдъ. Часѣтъ бѣше вече 12. Бѣхме се заловили за търсачното вѣже и обирахме внимателно. Изглежда, че тукъ руситѣ сж заложили минитѣ много на гжето и плитко подъ водата. Вследствие на това и отъ слабото вълнение, лодката е ударила едната. Втората мина се е взривала по детонация отъ първата. Какво точно произлѣзе, неznamъ, защото още следъ първата взривна вълна, азъ, безъ капаче на колѣното, съ избити жѣби и силно зашеметенъ, хвърчахъ нагоре заедно съ другитѣ, въ смѣсницата отъ вода и гжстия черенъ димъ.

— По за вѣрване е, казахъ азъ, че първата мина се е взривала не отъ ударъ на лодката, а отъ това, четърсачното вѣже е взривало патрона, който руснацитѣ напоследъкъ поставятъ подъ минитѣ си, специално за борба противъ миночистачитѣ.

Сбогувахъ се съ пожелание за скорошно оздравяване.

Отивахъ си въ ротата. Тя е пакъ попълнена, пакъ готова за действие. Мѣстата на загиналитѣ се заеха отъ нови бойци. На вечерна провѣрка имената имъ се не споменаватъ. Тѣ напуснаха малкия списъкъ на миночистачната рота и влѣзоха въ пространия списъкъ на историята на България!

Около 15 дена следъ случката, на скалистия брѣгъ при Калиакра бѣ изхвърленъ трупѣтъ на младшия подофицеръ Иванъ Габровски, а южно отъ Созополъ — на ефрейтора Павелъ Каракоцеловъ. Самотни стражи стоятъ тѣхнитѣ гробове тамъ и сочатъ на иднитѣ поколѣния пѣтя къмъ роднитѣ предѣли.

Останалитѣ четири човѣка морето не пожела да върне. И днесъ, когато коваренъ врагъ иска да ни изтласка отъ морето, изъ братската гробница въ Батовския заливъ излита дружно тѣхниятъ духъ, носи се волно по морската ширъ, чертае границитѣ на морска България и съ шепота на вѣтѣра морецъ подканва: „Къмъ морето...! Къмъ морето...!“

Възпроизведено по разказа на участника — зап. мичманъ II рангъ Александъръ Джефировъ, тогавашенъ корабникъ на Миночистачната рота.

Фра Дяволо

КОНТРАБАНДА

Надъ морето е легнала една тъмна нощ. Една контрабандистка нощ, както се изразява за мъгливитъ беззвездни нощи старшиятъ отъ полицейския участъкъ, изпълняващъ двойната длъжностъ: да пази реда въ малкото градче и да лови контрабандисти, каквито внезапно гости често спождаватъ пустинния му брѣгъ.

— Морето клони на буря, та тая нощъ едва ли ще се мърнатъ, възразява Ламбо кафеджията, поднасяйки трето шишенце мастика на екипирания въ боева готовностъ пазителъ на фиска.

— Пъкъ азъ ти казвамъ, че ще се опитатъ. Имамъ положителни сведения, че снощи къмъ Созополъ една подозрителна лодка е забелязана да прави волти далече въ морето и да се върти на едно мѣсто като куче, дето си е захапало опашката. Ама ще я пипна азъ тая опашка, та ще има козина да хвърчи.

При това многозначително подмятане, старшиятъ хвърля единъ заканителенъ погледъ къмъ Герасимъ, който лениво клати краката си на дъсчената скамейка отъ другата страна на масата.

— Че хвани я, азъ какво... азъ въ тия работи не се бъркамъ — знаешъ баре.

— Знамъ азъ, знамъ. Ама знамъ, че и ти миналата недѣля си премъкналъ една торба цигаревы книжки. Не можа само да ми паднешъ, та да видишъ делфинъ на четири крака.

— Азъ ли? — грѣшка имашъ, старши, азъ въ такива работи не се бъркамъ. — Вижъ да имаше нѣкжде ракишоръ или винце — презъ три кордона стражари го прекарвамъ. Ама, друго, не ми е работа.

Старшиятъ излива и третото шишенце въ широкото си гърло и, засѣнчвайки съ дланъ очитѣ си отъ свѣтлината, която окачения на близкото дърво фенеръ изпуска, започва наново да се вира въ тъмното море.

— Тури очелкигъ, старши, така съ просто око не можъ видя параходъ, та камо ли контрабандийска гемия, задява се съ властѣта Герасимъ.

— Само да се мърне — отъ око то ми нѣма да се изплъзне. Това око, брайно, презъ войната англофренски патрулъ зърваше въ тъмнината, та камо ли сега...

Герасимъ пуска още нѣкаква шега, после лениво се протѣга, една широка прозявка разкривява изпеченото му моряшко лице и, като разкършва отпуснатата си снага, става и се обръща къмъ менъ.

— Я да си лѣгаме, че утре нали рано ще отиваме на риба?

Азъ отвръщамъ, че не ми се спи още и че ще ми бжде приятно да правя компания на старшиятъ.

— Тогава да занеса кутията въ кѣщи, добавя лодкаря и повдига голѣмата ми кутия съ боитѣ, която лежи до насъ на масата.

Герасимъ ми е добъръ приятелъ и почти всѣки день съ неговата лодка обикаляме брѣга, за да рисувамъ етюди. Това е добре известно на всички. А понеже освенъ това Герасимъ ми е и хазяинъ, кутията ми е често на гърба му. И самата кутия е добре известна на жителитѣ въ малкото селище, защото не веднажъ сж я виждали да виси въ нѣкоя кръчма или на оградата на нѣкое кафене, кждето моятъ доброволенъ адютантъ често я е

забравялъ следъ нѣкое лудо пиянство.

Отпуснахъ се да разказвамъ за кутията си, не защото е нѣкакъвъ цененъ предметъ — тя е стара и доста напукана — а само да изясня, че всички сж свикнали да я виждатъ на гърба на лодкаря и никому не прави впечатление този фактъ. Даже и митническиятъ стражаръ, който въ такива тревожни нощи като настоящата, си отваря очитѣ на четири и подозрително следи, какво се внася или изнася отъ лодкитѣ, никога не е запиталъ моятъ приятелъ, какво мжне, а се е задоволявалъ само да рече:

— Отъ рисуване ли, Герасиме? На което приятелътъ на моитѣ професионални магии отвръщаль:

— Отъ рисуване. Пакъ изписа една снимка — ама чудо ти казвамъ — като че съ машинка е правена, а не съ ржка.

Герасимъ нарамава кутията ми, пожелава на старшиятъ да излови всичкитѣ контрабандисти, казва лека нощъ и се кани да трѣгне. Въ това време едри капки дъждъ започватъ да чукатъ по широкитѣ листа на смокината и даже пада една точно върху запаления край на цигарата на старшиятъ и я угасява.

— Заваля, изрѣмжава той — ще обѣрка работата.

— Какво ще я обѣрка, обажда се Герасимъ, по-скоро ще я оправи и ти нѣма да висишъ цѣла нощъ като ловджийска хрѣтка. Нали знаешъ, че контрабанда въ дъждъ се не прави.

Глухъ шумъ на разбита вълна долитна долу отъ каменистия брѣгъ.

— Ето че бурята почва — хайде да се прибираме докато не е плисналъ дъжда, подканя ме Герасимъ и дружелюбно потупва старшиятъ по рамото — хайде пъкъ прибирай се и ти — контрабанда въ буря нѣма, кардашъ.

Старшиятъ се двоуми, после бавно издърпва мустака си, повдига съсухрената си фигура, на която като окачени на гредѣ висятъ стародревната калѣчка и барабанныятъ револверъ и тримата се отправяме по тъмната уличка.

— Нейсе... ще ми паднатъ другъ пътъ, — тая нощъ нѣма да смѣятъ, че въ дъжда само на цигаревы книжки ще ми стане всичко — изсушява старшиятъ и заканително добавя, че утре вечеръ ще ги пипне непременно.

— Ами отъ де знаешъ, че сж цигаревы книжки, пита Герасимъ. Да не би да е захаринъ?

— Книжки сж. Имамъ сведения. Захарина май че се е поотребилъ въ Турско, та го нѣма много...

И добриятъ пазителъ на фиска, спѣвайки се, по камѣнацитъ изъ тъмната уличка съ явно недоvolство изругава и бурята и дъжда и всичко.

— Язъкъ че вдигнахъ на кракъ момчетата. Нищо не излѣзе. Иначе щѣхъ да пипна нѣкоя и друга хиляда.

— Че отъ де ще дойдатъ тия хиляди, съ явно подозрение запитвамъ азъ.

— Отъ де ли? За тесте книжки глобата е 50 лева, и половината сж на тоя дето ще залови контрабандата. Смѣтай сега какво ще капне, ако човѣкъ пипне една торба стока...

Азъ нѣмамъ никаква охота да смѣтамъ, колко прави половината отъ стойността на единъ човаль, и се задоволявамъ да кажа, че сдѣлката не е лоша.

— Какъ ще е лоша бе, при тая сакътия и хилядо лефуни не сж за изпущане, та камо ли... изтръгва се тежка въздишка отъ гърдите на спжтника ни.

— За хилядо лева не се бхтвамъ като тебе да броя цигареви тестета, небрежно прекъсва мълчанието си Герасимъ. Виждъ, да е захаринъ — иди доди — три-четири кила по две хиляди — половината — дзън! — по три-четири хиляди на джебъ.

— Яде ти се сиренце на тебе, ама...

— А бе да не си толкозъ строгъ и опитенъ по тия работи, ще хапне човѣкъ сиренце и ей така подъ носа ти на гръбъ като тая кутия ще ги прекарамъ. Ама дипъ че си строгъ, пѣкъ и азъ не съмъ като ония...

Тѣзи реплики между Герасимъ и старшията турятъ край на разговора ни, защото бѣхме стигнали вече до участъка и старшията се отдѣли.

Следъ прекосяването на една малка уличка, се прибираме и ний. Изтръсвайки мократа си фуражка о дѣскитѣ, Герасимъ започва да се смѣе съ единъ пискливъ лукавъ смѣхъ.

— Хи-хи-хи, много строгъ старшия брей, човѣкъ не може и зърно да изконтрабандира отъ него...

И когато азъ запалвамъ лампата, усилявайки пискливото си кикотене той оставя предпазливо кутията ми на миндерчето, прегръща я съ дветѣ си ръце и кикотенето му става истерично.

— Строгъ човѣкъ брей, отъ де се извѣди такъвъ дяволъ, хи-хи-хи...!

— Какво така си се разкикотилъ, очуденъ отъ необичайното проявление на мълчаливия морякъ, му извиквамъ азъ.

Той отведнажъ сдържа смѣха си между зжбитѣ, поглежда ме иронично и като отмиства кукичкитѣ на кутията ми повдига мокрия ѝ, изплѣскавъ съ бои капакъ.

— Строгъ човѣкъ брей, пиле не може да прехвъркне отъ морето къмъ брѣга.

Нѣкава лѣскава бѣлина привлича погледа ми къмъ кутията. Вториятъ погледъ е достатъченъ да ме убеди, че въ кутията ми нѣма нито боитѣ нито четкитѣ, а на тѣхно мѣсто стоятъ наблѣскани едно до едно малки, обвити въ лѣскава опаковка пакетчета.

— Какво е това, Герасимъ?

— Захаринъ. Оня балама чакаше цигареви

книжки и то презъ нощта, а пѣкъ то излѣзе захаринъ и по видѣло.

И на крайната ми изненада опитниятъ морякъ разказа простата история, въ която моята невинна кутия е взела активно участие.

По икиндия въ морето се показала моторницата на Али Чаушъ въ Цариградъ. Николай не ѝ обърналъ внимание, защото всички я помислили за моторницата отъ Анхиало, дето ходи да донася бензинъ за мотора въ каменната карьера.

Пѣкъ и полицията очаквала гемия, а не моторница. Та тѣй, Герасимъ заедно съ Христоско Хубавецъ и Петрушанъ се качили въ неговата лодка и насамъ, натамъ, ужъ хвърлятъ чапари за скумрии — дотърпали се до мотора... и натѣпкали моята кутия. И следъ това Герасимъ открито я пренесълъ подъ носа на митническия. Даже той ми пратилъ много здраве, като видѣлъ кутията ми у Герасимъ, и му рекълъ да ме попита кога ще го рисувамъ, та да се подстриже по-добре.

Това е. Кутията излѣзе най-мунаситъ за тая работа!

— Че какъ така се сѣти именно съ нея да прекарашъ контрабандата?

— Ба, нѣма да се сѣтя, отвърща лукавия контрабандистъ. Азъ още, откато дойде, тукъ ѝ ударихъ окоето и я измѣрвахъ, колко събира...

— Е, колко?

— Три кила.

— Ами боитѣ кжде сж?

— Тѣ сж въ лодката. Утре, като идемъ да рисуваме, пакъ ще си ги туримъ вжтре.

Никакви срѣдни и упрѣци, че ме е уплелъ въ такава история, не помогнаха. Герасимъ стихийно почна да брои пакетчетата и да ги дѣли на три части: за него, за Хубавецъ, за Петрушанъ, за него, за Хубавецъ, за Петрушанъ — подслаждайки приятното си занимание съ лукавото „хи-хи, хи-хи — строгъ старши брей!“

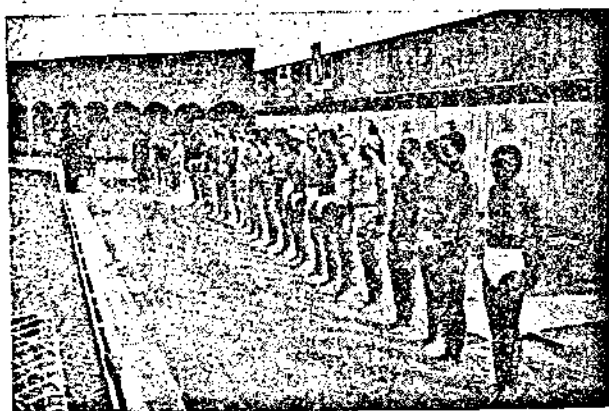
Така нѣкога неволно бѣхъ взелъ участие въ контрабандната афера и нека ми простятъ и небето и закона, че не отворихъ до сега уста по тази работа. Герасимъ бѣше добъръ човѣкъ и страшно му трѣбаха пари за свадба. А безъ захарина свадбата му эз чернооката огнена дъщеря на фаропазителя надали щѣше да стане.

ВОДЕНЪ СПОРТЪ

XI ОБЩОБЪЛГАРСКИ ПЛУВНИ СЪСТЕЗАНИЯ ЗА ПЪРВЕНСТВО ВЪ БЪЛГАРИЯ

На 23 септемврий т. г. следъ пладне се произведоха въ басейна на Диана-Бадъ, София, отъ Г. У. Т. на Б. Н. М. С. единадесетитѣ плувни състезания за държавно първенство. Въпрѣки неблагоприятното време, състезанията бѣха посетени отъ значителенъ брой граждани и любители на плувния спортъ. Въ трибуната за официалнитѣ лица личеха: кметътъ на София г. инженеръ Ивановъ, главниятъ инспекторъ по физич. възпитание при м-вото на просвѣтата г. майоръ Братановъ, почетниятъ председател на Олимпийския комитетъ г. Ст. Чапрашиковъ, председателъ на Б. Н. М. С. проф. Д-ръ Ст. Консуловъ, гл. ред. проф. Я. Арнаудовъ, председ. на Софийския ни клонъ проф. Д-ръ Ст. Бончевъ и пр.

Откриването на състезанията стана по установения олимпийски церемониялъ. Главниятъ ръководителъ по плуване при Б. Н. М. С. г-нъ инж. Даракчиевъ представи на присѣстваващитѣ официални спортни органи състезателитѣ — 24 мъже и юноши и 8 дами отъ различнитѣ клонове на Б. Н. М. С. —, които отдадоха олимпийския поздравъ съ вдигане на дѣсната ръка. Въ този моментъ военната музика засвири националния ни химнъ, цѣлата публика стана на крака и националниятъ трицветъ се издигна на съответния стожеръ. Главниятъ инспекторъ по физическо възпитание поздрави плувцитѣ и имъ пожела добри постижения, следъ което съ подходяща речъ г-нъ Ст. Чапрашиковъ

Състезателитѣ, строени преди състезанието

провъзгласи състезанията за открити.

Главенъ съдия по състезаниятъ бѣше неуморимиятъ спортенъ деятель и главенъ редакторъ на в. „Спортъ“ г. Иванъ Селвелиевъ.

Резултатитѣ сж следнитѣ:

100 м. *Свободенъ стилъ*. 1. Дончо Илиевъ (Соф.) 1 м. 26 с. 2. Тр. Ангеловъ (Вид.) 1 м. 26 $\frac{1}{2}$ с. 3). Ем. Хеския (Соф.) 1 м. 29 с. 4). Ерн. Слабко (Соф.) 1 м. 37 с. 5). Я. Паскалевъ 1 м. 40 $\frac{2}{5}$ с. 6). Д. Коновъ 1 м. 45 $\frac{4}{5}$ с. (Въ две серии).

200 м. *Жабно*. 1). Пет. Еранекъ — 3 м. 45 с. 2). Алб. Елазариевъ — 3 м. 57 $\frac{1}{5}$ с. 3). Дим. Коновъ 4 м. 13.

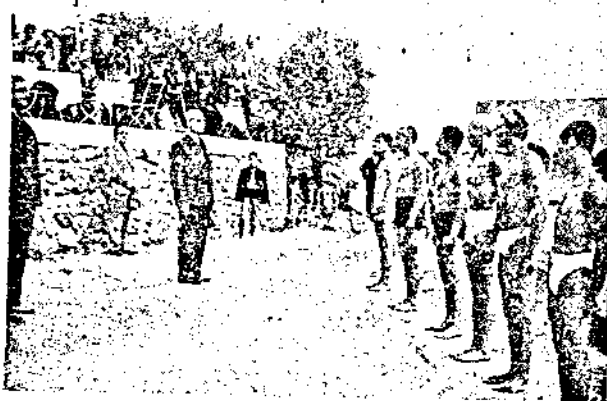
400 м. *Свободенъ стилъ*. 1). Г. Бръснаревъ (Вид.) 7 м. 1 с. 2). Олекъ Обухъ (Варна) 7 м. 40 с. 3). Ат. Слънчевъ — 7 м. 52 $\frac{4}{5}$ с. 4). Ем. Хеския 8 м. 5 с. 5). Д. Коновъ 8 м. 23 с. 6). Алб. Елазариевъ 8 м. 49 с. 7). Ян. Паскалевъ 9 м. 25 с.

100 м. *Гръбъ*. 1). Ол. Обухъ 1 м. 45 с. 2). Д. Илиевъ 1 м. 50 с. 3). Пет. Иранекъ 1 м. 51 с.

Скокове. 1). Ат. Богдановъ 2). Г. Димитровъ

Дами.

100 м. *Св. стилъ*. 1. Г-жа Д-ръ Милева (Плов.) 2 м. 8 с. 2). Г-ца В. Добрева (Соф.) 2 м. 35 с.

Почетниятъ председателъ на Олимпийския комитетъ г. Ст. Чапрашиковъ приветствува състезателитѣ

100 м. *Гръбъ*. 1). Г-ца В. Добрева 2 м. 12 с. 2). Г-жа Кадиева 2 м. 12 с. 3). Г-жа Д-ръ Милева 2 м. 24 $\frac{2}{5}$ с.

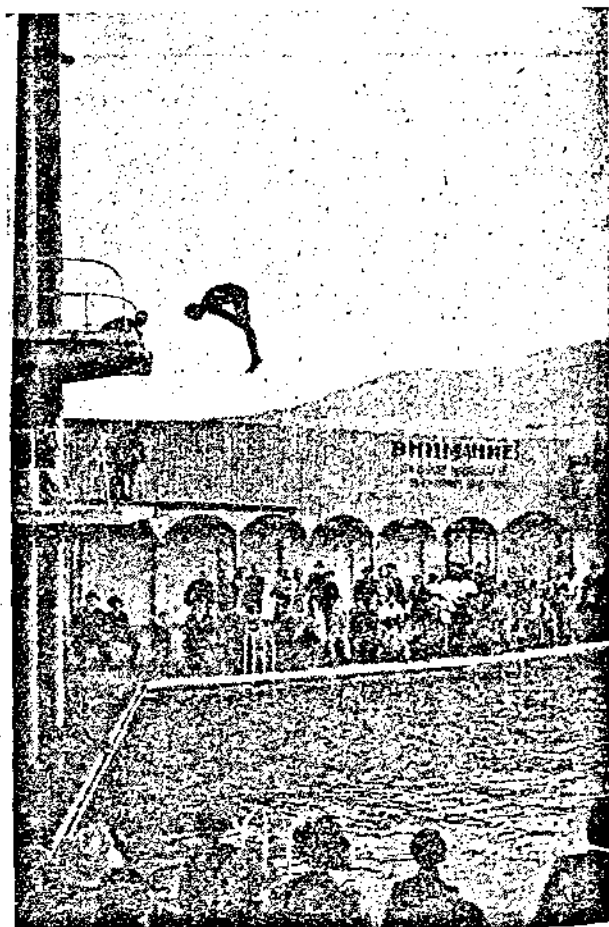
100 м. *Жабно*. 1). Г-ца В. Ангелова Соф. 2 м. 22 с. 2). Г-жа Д-ръ Милева 2 м. 22 $\frac{3}{5}$ с. 3). Г-ца Добрева 2 м. 30 с. Г-ца Стамболова 2 м. 35 с. Г-ца Сербезова 2 м. 38 с.

Юноши.

50 м. *Жабно*. 1. Ст. Даскаловъ 48 с. 2. Ц. Вѣквичевъ 54 с. 3. Мих. Маргаритовъ 54 $\frac{2}{5}$ с.

50 м. *Свободенъ стилъ*. 1). М. Маргаритовъ 35 с. 2) Ц. Вѣквичевъ 35 $\frac{1}{2}$ с. 3) М. Илиевъ 44 с.

На края бѣха раздадени наградитѣ лично отъ председателя на Софийския клонъ на Българския Народенъ Морски Сговоръ г. проф. Бончевъ.

Единъ красивъ скокъ

Изобщо взето тия постижения не сж много добри. Това може да се обясни на първо мѣсто съ лошото време, а второ съ студената вода, която накара около 30 други състезатели отъ Б. Н. М. С. да се откажатъ да участвуватъ въ състезанията. Въ връзка съ тия резултати, умѣстно е да споменемъ думитѣ, отправени отъ инж. Даракчиевъ къмъ състезателитѣ при предобѣдната репетиция, а именно, че Б. Н. М. С. нѣма за главна и крайна целъ да регистрира рекорди, а да обучи българския народъ масово въ тоя хубавъ и най-полезенъ спортъ.

ТЕЛЕФОНЪ 326.

СТРОЕЖЪ НА КОРАБИ И ВСИЧКИ ВИДОВЕ ЛОДКИ КАТО:

Моторни, рибареки, спортни, лудеозни, платноходни и др.

Строежъ, монтажъ и поправка на всѣкакви видове машини и инсталации.

СПЕЦИАЛЕНЪ ОТДѢЛЪ ЗА ЖЕЛѢЗНИ КОНСТРУКЦИИ, РЕЗЕРВУАРИ
И ЕЛЕКТРОЖЕННИ ЗАВАРКИ

Гарантирана вѣща и прецизна работа при най-конкурентни цени.

6—10

Българско Акционерно Дружество

„ПОСТОЯНСТВО“

РУСЕ

КОНЦЕСИОНИРАНА ФАБРИКА

за ленени, памучни, копринени и
полуютени издѣлия.

2—1

БЪЛГАРИ, ПЪТУВАЙТЕ ПО БЪЛГАРСКО ТЪРГОВСКО ПАРАХОДНО ПРЪЖИЕ — ВАРНА.

Използвайте паракорди, за да полуките въз-
можност да се полюбувате на морето!

Параходите на Българското Търговско Параходно Дружество можете да направите пътувания, които да Ви оставят мили неизличими спомени. Вие ще опознаете крайбрежието и ще вкусите от прелестите на близкия изток, чаровете на които привличат хиляди и хиляди туристи от всички краища на света.

Дружеството поддържа три редовни линии:

- Крайбрежна:** Варна—Бѣла—Месемврия—Ахнало—Созополъ—Бургасъ—Кюприя—Василико—Ахтополъ и обратно;— два пъти седмично. — Отъ 15. юний до 15. септемврий директни съобщения Бургасъ—Варна и обратно, специално за курорта.
- Пирейска:** Варна—Бургасъ—Цариградъ—Пирея—Хиосъ—Митилинъ и обратно— два пъти въ месеца.
- Александрийска:** Варна—Бургасъ—Цариградъ—Родосъ—Палестина—Александрия—Портъ-Сайдъ—Островъ Кипръ—Пирея и обратно— два пъти въ месеца.

При групови пътувания Дружеството прави намаления на тарифите си отъ 30 до 50% (но не и върху храната).

Особенъ интересъ представлява пътуването до Александрия, което се извършва съ луксозните и бързоходни параходи „Бургасъ“ и „Царъ Фердинандъ“.

ОБИКНОВЕНИ ЦЕНИ БЕЗЪ ХРАНА:

За Александрийския рейсъ:

Отиване и връщане	I класа . .	лв. 8000
	II класа . .	лв. 6000
	III класа . .	лв. 4000

За Пирейския рейсъ:

Отиване и връщане	I класа . .	лв. 5000
	II класа . .	лв. 4600
	III класа . .	лв. 2000

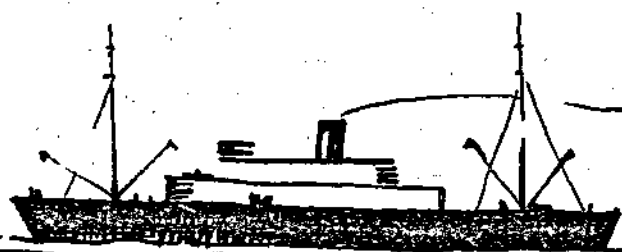
За крайбрежния рейсъ:

Варна—Ахтополъ и обратно	I класа . .	лв. 680	Варна—Бургасъ и обратно	I класа . .	лв. 400
	II класа . .	лв. 540		II класа . .	лв. 300
	III класа . .	лв. 360		III класа . .	лв. 200

Храна по лв. 150 на день за I и II класа, за българското крайбрежие.

Забележка: Свърхъ горните такси за пътешките билети се събиратъ допълнително кейово право въ Варна и Бургасъ по 15 лв., а въ малките крайбрежни пристанища по 5 лв. на лице.

Най-подробни сведения, относно всичко, което интересува пътуващите, се получаватъ отъ агентите въ Варна и Бургасъ и крайбрежните, а също и отъ Дирекцията.

СЪДЪРЖАНИЕ:

1. Дунавската проблема и Б.Н.М.С. отъ Проф. Д-ръ Ст. Консуловъ;
2. Изкопаеми богатства по нашето Черноморско крайбрежие отъ Д-ръ П. Гочевъ;
3. Начини за вдигане на потънали кораби отъ Хр. Русевъ;
4. Морето като посредникъ за Италианско езиково влияние върху нашия народенъ говоръ отъ Д-ръ П. Д. Скорчевъ;
5. 26. септемврий 1916 год. отъ Лейтенантъ Дудевъ;
6. Котрабанда отъ Фра Дяволъ;
7. Воденъ спортъ;